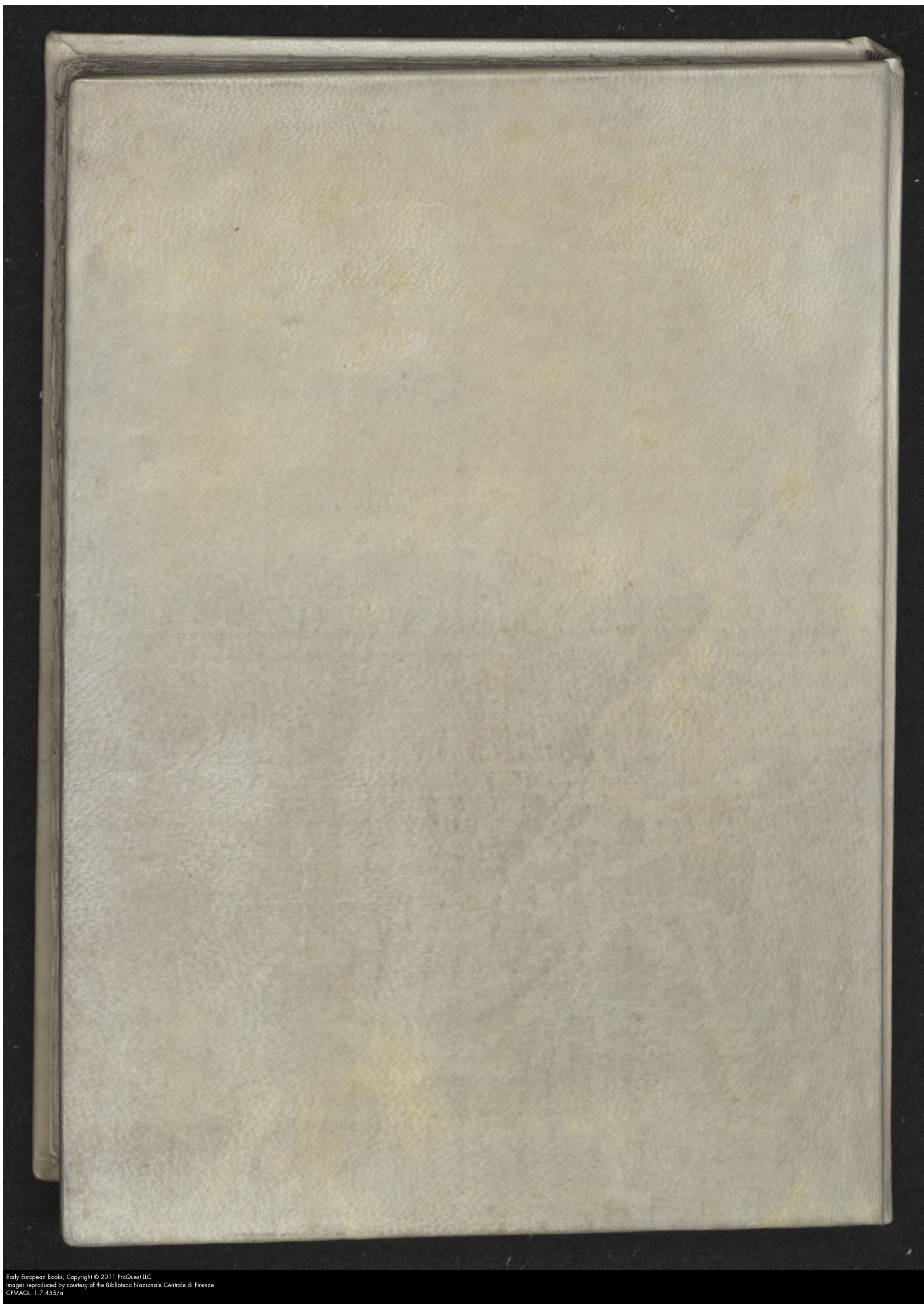

1
7
435

COMMENTARII
CAROLI PATINI,
IN
ANTIQUA MONUMENTA

AURELIÆ TRIPHÆNÆ, Smyrnensis.
LUCII MURDII HEROIS.
PAMPHILI & ALEXANDRI.
ULPIÆ MARCELLINÆ, Antistitis Veneris cœlestis.
MARCI ARTURII, Medici Cæsaris Augusti.

PATAVII,
M. DC. LXXXIX.

SUPERIORUM PERMISSU.

COMMENTARIVS
CAROLI PATINI,
IN TRES INSCRIPTIONES
GRÆCAS,
SMYRNA NVPER ALLATAS.

PATAVII, M. DC. LXXXV.

Ex Typographia Seminarii Patavini.

SVPERIORVM PERMISSV.

Miremur periisse homines? Monumenta fatiscunt,
Mors etiam saxis nominibusque venit.

Ausonius.

REVERENDISSIMO PATRI,

P. FRANCISCO DE LA CHAIZE, E SOCIETATE IESV, REGI A CONFESSIONIBVS,

CAROLVS PATINVS.

Ngenuos quosque dominii Veneti incolas ad metropolim interdum volentes duci, nolentes etiam occulta quadam genii vi trahi, omnibus compertum est: Sic ego Musis aliquando Patavinis ad aliquot dies valedicens, Venetias peto, tum stimulantibus negotiolis, tum amicis visitandis, necnon Serenissimæ Reipublicæ Proceribus qui mihi favent & benefaciunt, excolendis atque honorandis.

Ea est civitatis consuetudo, ut cuiuslibet sortis homines, toto ferme die, at horis potissimum matutinis ac vespertinis, alii confectis, alii conficiendis negotiis,

confluant ad illam D. Marci plateam decantatissimam, terræ marisque aspectu amœnissimam, quæ ut amplissima, continuum videtur palatii atrium, triplici distinctum templo: Nescias otiosorum magis an negotiosorum sit commune receptaculum. Huc plerumque concurrunt nobiles, plebeii, mercatores, tum præcipuè exteri, qui vel unà recreati oculorum voluptate, itineris suscepti molestiam blandè repensant.

Inter huius sortis homines sub vesperam prodeambulanti, occurrit mihi pridem notus Antiquarius proxeneta, qui auribus clanculùm insusurrat meis, se duos vetustissimos lapides nactum venales, Smyrna recens advectos; quorum illico, si commodum foret, mihi copiam faceret. Monentem, salutatis priùs amicis, extemplo sequor, & apud Græcutum mercatorem lapides illos indagare liberum fuit, quorum elegantia atque integritas meam ipsam expectationem superavit. Similis uterque est magnitudinis, quatuor palmas in latitudine, tres in longitudine circiter continens. De typo atque inscriptione primùm inter nos agitur; Illiterati porrò negociatores oraculum in iis latere quo thesaurum eruerent, cupiebant. Ego pro virili ἐπιγράμματα quatenus à me intelligebantur officiosè aperio, adiiciens me maiora investigaturum, si horum exemplar mihi suppeteret. Exorata transcribendi licentia, statim Turcico more, humi sedere non pudet, omnesque characteres & notulas quantà possum industrià expiscor. Aliud poscere lapidum Domini, scilicet ut ipse Zechinos pro lapidibus reponerem: urgebant, eòque demùm compellunt, ut profitear crumenæ meæ vires lapidum pretio pares non esse, me tamen pro illis decem quos gestabam Zechinos, lubenter repositurum. Aestimatione

mea

mea non satis arridente, impetravi ut eleganti manu artificiosè delinearentur figuræ quas ruditer adumbraveram; ut saltem præclari monumenti inter sordidas manus periclitantis imago quædam in tuto collocaretur. Quod non ita multo post præstitit ingenuus pictor Gallus, Natalis Cucinus, eò tamen adactus, ut exemplar suo simile mercatori impertiretur. Eximia horumce lapidum graphide potitus, nolui in sinu gaudere, sed ut pretiosis gemmis frueretur Respublica litteraria, de adhibendis commentariis cogitavi.

Prosperè tunc evenit ut alter lapis non absimilis argumenti ab eadem civitate advectus in manus meas inciderit, quod quidem ampliorem mihi campum aperuit, & curren- ti calcar addidit. Certus porrò operis tractandi non diu hæsi ad quem illud dirigerem: Tu enim Rev. Pater, illico occurristi, quòd & antiqua monumenta prout merentur, & me supra merita diligas. Adde quod jam dudum est quòd nullum observantiæ erga Te meæ atque gratitudinis exstare publicum testimonium suppudebat. Hæc ergo lucubratiuncula erit exiguum quidem at sincerum animi mei monumentum.

Quòd si illis horis, imò potiùs momentis subcesivis quibus ab altissimis sanctissimisque studiis ad eruditum otium delaberis, aliquid oblectamenti ex hac lectione hauseris, tunc verò me amplum ex meo labore dicam an lusu, collegisse fructum, existimavero.

E Musæo nostro Patavino, Kal. Ian. M.DC.LXXXV.

PRIMA INSCRIPTIO.

Αὐρηλία Τρύφαινα Ἀλεξάνδρου ἐπεσκεύασε
τὸ προγονικὸν ἡρῷον αὐτῇ καὶ κληρονόμοις
αὐτῆς καὶ ἀπελευθέροις καὶ Ἀντωνίῳ Μελιτίνῳ με-
τὰ τῆς γυναικὸς ὁμοίας, καὶ τέκνων αὐτῶν καὶ Πατρ-
φίλου μόνου, ὠνησαμένη τὸ καινὸν ἀνγεῖον Πρε-
βοντήσιον τὸ κατὰ τοῦ Σωλαρίου, μηδενὸς ἔχον-
τος ἐξουσίαν ἑτέρου εἰς τὸ καινὸν ἀνγεῖον
τεθῆναι, ἢ μόνης τῆς Τρυφαίνης: ὁμοίως μηδὲ εἰς τὸ
ἕτερον ἀνγεῖον τὸ προγονικὸν: μηδὲ ἀπαλλοτριῶσαι
τὸ ἡρῷον: Ὡς ἐάν τις παρὰ ταῦτα τολμήσῃ ποιῆσαι
ἀποτείσει Μητρὶ Θεῶν Σιπυλήνῃ δηνάρια δὶς
χείλια πεντακόσια. Ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς
ἀπόκειται τὸ ἀντίγραφον εἰς τὸ ἀρχεῖον ἀποτεθὲν
ἐπὶ Στεφανηφόρου Αἰλίου Βιῶνος, μηνὸς τρίτου.

VER-

ΑΥΡ·ΤΡΥΦΑΙΝΑΑΛΕΞΑΝΑΡΟΥ· ΕΠΕΣΚΕΥΑΣΕ
ΤΟΠΡΟΓΟΝΙΚΟΝΗΡΩΟΝ ·ΑΥΤΗ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΙΣ
ΑΥΤΗΣΚΑΙΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣϗΑΝΤΩΝΙΩ ΜΕΛΙΤΙΝΩ ΜΕ
ΤΑΤΗΣΓΥΝΑΙΚΟΣ ΟΜΟΙΑΣϗΤΕΚΝΩΝ ΑΥΤΩΝϗΠΑΜ
ΦΙΛΟΥΜΟΝΟΥ· ΩΝΗΣΑΜΕΝΗΤΟΚΑΙΝΟΝΑΝΓΕΙΟΝΠΡΟ
ΚΟΝΝΗΣΙΟΝΤΟΚΑΤΑΤΟΥΣΩΛΑΡΙΟΥΣ ΜΗΑΕΝΟΣΕΧ·Ν
ΤΟΣΕΞΟΥΣΙΑΝ ΕΤΕΡΟΥΕΙΣ ΤΟΚΑΙΝΟΝΑΝΓΕΙΟΝ
ΤΕΘΗΝΑΙΗΜΟΝΗΣΤΗΣΤΡΥΦΑΙΝΗΣ ΟΜΟΙΩΣ ΜΗΑΕΕΙΣΤΟ
ΕΤΕΡΟΝΑΝΓΕΙΟΝΤΟΠΡΟΓΟΝΙΚΟΝΜΗΑΕΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ-
ΤΟΗΡΩΟΝ ΩΣΕΑΝΤΙΣ ΠΑΡΑΤΑΥΤΑΤΟΛΜΗΣΗ ΠΟΙΗΣΑΙ
ΑΠΟΤΕΙΣΕΙΜΗΤΡΙ ΘΕΩΝ ΣΙΠΥΛΗΝΗ ΑΗΝΑΡΙΑΑΙΣ
ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ
ΑΠΟΚΕΙΤΑΙΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝΕΙΣΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ ΑΠΟΤΕΘΕΝ
ΕΠΙΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ ΑΙΛ·ΒΙΩΝΟΣ ΜΗΝΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

SMYRNÆVM TRYPHÆNÆ MONVMENTVM,
Inscriptum marmori albo purissimo,
longum pedibus Venetis IV. altum propè III.
Patauij, in Ædibus Patinianis,
MDCLXXXV.

VERSIO.

AVrelia Triphæna Alexandri, instauravit hoc avitum monumentum, ſibi, & hæredibus ſuis, & libertis, & Antonio Melitino, cum ejus uxore ſimili, & filiis eorum, & Pamphilo ſolo, cùm emiſſet novum vas Proconneſium, ſitum juxta Solarium, nullo alio habente facultatem, ut ponatur in novum vas, niſi ſola Tryphæna: Et pariter nec in aliud vas avitum, neque ut alienet monumentum: Vt ſi quis auſus fuerit præter hæc facere, pro mulcta pendat Matri Deorum Sipylenæ, denariorũ duo millia & quingentos. Hujus inſcriptionis ſervatur exemplar in Archivis, repoſitũ tempore Stephaniphori Aelii Bionis, menſe tertio.

Poſt-

POstquam è lapide characteres apprimè delineati fuerunt, eo prorsus modo quo scripti erant, eosdem æri diligentissimè consignari id primùm mihi consilium fuit: Atque ut legentium incommodo obviam iretur, eosdem usitatis characteribus nostris, distinctis ut decet vocabulis, typis imprimendos curavi, cum nobis aliquot quæ mihi scribenti occurrerunt.

Monumentum hoc sepulcrale fuisse neminem fugere potest; ad cujus interpretationem mirè faciunt binæ leges Atticæ à Tullio *lib. 2. de legibus* relatæ: Prima erat, SUPER TERRÆ TUMULUM NE QUID STATUITO NISI COLUMELLAM TRIBUS CUBITIS NE ALTIOREM AUT MENSAM AUT LABELLUM. Altera verò, NE QUIS SEPULCRA DELEAT NEVE ALIENUM INFERAT: SI QUIS TYMBON hoc est bustum, AUT MONUMENTUM, AUT COLUMNAM VIOLARIT, DEJECERIT, FREGERIT, POENA ESTO. Ad eas accedit Ulpiani Lex 11. *Digest. de Sepulcro violato*: ITA DE STATUA DE MONUMENTO EVULSA CELSUS SCRIBIT, *sive affixa sive sit applumbata sepulcro*, commentatur Fr. Accursius. Pœnæ etiam obnoxium esse qui vestes cum mortuo conditas furaretur, docet Synesius epist. CXLII: Ηγῦμαι δὲ ἀσεβέστερον ἀποθανόντων λόγυς κλέπτειν, ἢ θοιμάτια ὃ καλεῖται θυμβωρυχεῖν. Hoc est, *Censeo autem scelestius esse defunctorum verba surripere quàm vestes*. Ex XII tabularum lege, sepulcrorum violatores gravissimè plectebantur: Hinc emanarunt leges Pandectarum & Codicis, *de sepulcro violato*. Antiquorum morem vel ruditer callentibus notum est Athenienses jam à Cecropis primi ipsorum Regis temporibus, mortuos suos terra condidisse; quod testatur Cicero, *l. 2. de leg. Antiquissimum sepulturæ genus quo apud Xenophontem Cyrus utitur; Redditur enim terræ corpus, & ita locatum ac situm, quasi operimento matris obducitur*. Arnobiusque *lib. 6. adv. gent.* Cecrops autem regnavit æræ Argivæ an. CCLV. Post LX. annos cœperunt Græci igne suos mortuos comburere, ritus initium ad Herculem referentes, qui Argeum familiarem in bello cæsum combussit, scilicet ut fidem liberaret, quam de illo reducendo obligaverat. Vide Eustalii narrationem ad Homericæ Iliad. α. Ideo scribit Lucianus, ὁ μὲ Ελλlω ἔκαυσεν, *Nam Græcus exurit*. Non tamen exolevit prior ille mos humandi scilicet corpora, sed uterque apud ipsos remansit pro arbitrio. Illum imitati sunt Romani, ut videre est apud Plinium, *l. 7. c. 54.* & Ciceronem, *l. 2. de legibus*. Platonis quidem institutio fuit ut in agro infœcundo & sterili sepulcra constituerentur, ne viventibus officeretur. Tanti autem veteres sepulturam existimarunt, ut cùm gravissimè imprecari vellent, imprecarentur ἐκπίπτειν χθονὸς ut legitur apud Sophoclem, Κακὸς κακῶς ἄθαπτος ἐκπέσοι χθονὸς, *ut insepulti jacerent*. Quare Atheniensium lege sanctum erat, ut si quis in insepultum incidat cadaver, saltem terram ei injiciat: Ος ἂν ἀτάφῳ περιτύχῃ σώματι ἀνθρώπου, πάντως ἐπιβάλλειν αὐτῷ γῆν, θάπτειν δὲ πρὸς δυσμὰς βλέποντας. Hoc est, *Insepulto homi-*

nis

nis cadaveri terram injicito, & in sepulcro occasum versus condito. Multa ejusmodi observabantur, quas *cerimonias sepulcrorum* nuncupat Cicero, *in Tusc.* brevitatis causà nunc omittenda. Unum in præsentiarum non silebo, ab Alberto Magno l. 1. Eth. commemoratum, *Omnes antiquos de quacunque lege fuerint, sepulcra solemnia habere voluisse*. Pleraque porro cadavera Antoninorum temporibus cremari desiisse doctis viris persuasum est, donec mos sensim obsoleverit. Christiani quidem sua cadavera nunqnam cremarunt, totamque hanc ustrinam sustulerunt, Judæorum exemplo qui integra sepeliebant, juxta Ægyptiorum morem, *suos mortuos condere non cremare* solitorum, ut docet Tacitus, *hist. lib. 5. c. 5.* Et christiani quidem fiducià resurrectionis quam non longè abesse ipsius Ecclesiæ primordio, sibi persuaserant. Ex quo tot lucernæ sepulcrales, Christi Salvatoris nomine abbreviato inscriptæ.

Ita omnia faciebant ut brevi excitandas mortales exuvias, à tabe præservarent immunes: *Et qui in totum unguenta abdicaverant, ea solis funeribus reservabant*, inquit Octavius, apud Min. Felicem. Audiamus D. Augustinum, *de civitate Dei, l. 1. 13.* ubi de officio Christianorum circa suprema, præcipuè de unctione cadaveris disputat: *Et laudabiliter commemorantur in Evangelio, qui corpus, cùm de cruce acceptum, diligenter atque honorificè ungendum sepeliendumque curarunt: Verum istæ autoritates non hoc admonent, quòd insit aliquis cadaveribus sensus, sed ad Dei providentiam, cui placent etiam talia pietatis officia, corpora quoque mortuorum pertinere significant, propter fidem resurrectionis adstruendam.* Ad quod maximè respexit primus Poeta Christianus Prudentius, in hymno S. Fructuosi & sociorum, qui ignis supplicio martyrium expleverant:

> *Tum de corporibus sacris favillæ*
> *Et perfusa mero leguntur ossa*, &c.

Apud Min. Felicem, *in Octavio*, Ethnicus contra Christianos declamitans & resurrectionem irridens, inter cœtera ait; *Inde videlicet & execrantur rogos, & damnant ignium sepulturas. Quasi non omne corpus etsi flammis subtrahatur, annis tamen & ætatibus, in terram resolvatur: Nec intersit utrum feræ diripiant, an maria consumant, an humus contegat, an flamma subducat: Cùm cadaveribus omnis sepultura, si sentiunt, pœna sit; si non sentiunt, ipsa conficiendi celeritate medicina*. Sed ante Minutium, Tertullianus *de resurrectione*, carpens Ethnicorum superstitionem, qui mortuis cibos deferebant: *At ego*, inquit, *magis videbo vulgus, tunc quoque cùm ipsos defunctos atrocissimè exurit, quos postmodum gulosissimè nutrit*.

Cippis saxeis στήλαις seu κύβεσι plurima posteris consulentes famæ cupidi consignabant: Hinc certiores temporum atque rerum gestarum rationes. Sic leges, decreta, fœdera, Deorum & mortuorum tituli, vota, ludi, certamina, aliaque solemnia incidi solemne erat. Sic Euhemerus Siculus, autore Lactantio, *de falsa relig. cap. 11.* res gestas Jovis & cœterorum qui Dii putabantur collegit, historiamque contexuit, ex Titulis & Inscriptio-

nibus sacris, quæ in antiquissimis templis habebantur. In fano Jovis Triphylii, columnæ aureæ erant positæ, Numinis gesta continentes. In Sicyoneo ἀναγραφὴ erat seu descriptio ejusmodi sacrata, in qua Junonis Argivæ Antistitum, Poetarum etiam & Musicorum celebriorum nomina erant consignata. Columellæ quibus Cretenses sacra descripserant Corybantum, à Porphyrio *l.* 2. περὶ ἀρχῆς ἐμψύχων memorantur. Quin obvium est quod de columnis illis Sesti nepotum, lateritia altera, altera saxea, quibus sideralis scientiæ inventa sua mandarunt, habet Fl. Josephus.

Erant præterea ἐπιγράμματα inscripta sepulcris, ideo ἐπιτάφια dicta ἐπὶ τὸν τάφον. Ita Antyllus scriptor, de Thucididis monumento. Καὶ στήλη δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ Θουκυδίδης Ἁλιμούσιος ἔχουσα ἐπίγραμμα. Hoc est, *Et columna erat super arca Thucididis, ex tribu Alimusia, habens inscriptionem.* Qualis solebat esse illa inscriptio, docet Theopratus, περὶ περιεργίας. Καὶ γυναικὸς δὲ τελευτησάσης, ἐπιγράψαι ἐπὶ τὸ μνῆμα, τοῦ δὲ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς καὶ αὐτῆς τῆς γυναικὸς τ᾽ ὄνομα, καὶ ποδαπή ἐστι, καὶ προσεπιγράψαι ὅτι οὗτοι πάντες χρηστοὶ ἦσαν. Hoc est, *Et uxore defuncta, inscribere monumento, viri ejus, & patris & matris, & ipsius uxoris nomen, & qualis sit, & adscribere singulorum laudes.*

Omnes ferè Græci Romanique extra muros singuli sua sepulcra in suis fundis habuere. Lex XII. tabularum, & postea Duillio Consule, Senatus decreto iterum sancita HOMINEM IN URBE NE SEPELITO NEVE URITO. Hàc autem Imperatores, Virgines Vestales, & viri clariores, qui ob ingentia merita privilegium sepulcra in urbe habendi consecuti fuerant, non tenebantur. Ii igitur soli intra muros, cœteri omnes extra in agris sepeliebantur, & plerumque juxta vias publicas, ut humanæ conditionis & fragilitatis viatores admonerentur: Inde toties sepulcrorum titulis præmissum erat, ASPICE, SISTE, CAVE, VIATOR, &c.

Tam amplum nobis superesse monumentorum numerum miretur nemo, qui norit ipsa eorum loca religiosa & sancta habita fuisse: De quo audiamus Ciceronem, l. 2. de leg. *A Majoribus nostris statuæ multæ decretæ sunt, sepulcra autem paucis. Statuæ intereunt tempestate, vi, vetustate; sepulcrorum autem sanctitas in ipso solo est, quod nulla vi moveri neque deleri potest.* Et ibid. *Sepulcra fiunt sanctiora vetustate. Sepulcrorum tanta est religio ut extra sacra & gentem inferri fas negent esse &c.* Solonis lege, pœna iis constituta est, qui sepulcra violassent; vide supra, NE QUIS SEPULCRA DELEAT &c.

Vir immortalitate dignus Thomas Hovvard Arundelliæ Comes, multa marmora ex Asiæ Græciæque ruinis conquisiverat elapso sæculo, quæ in Angliam deportari curavit. E Smyrna præsertim plura habuit, quod etiam à Gassendo, *in vita Peireskii* memoratur *l.* 4. *ad an.* 1629. Et quæ primùm in hortis Arundellianis Londini reposita erant, tandem Oxoniensi Academiæ donata sunt, descripta olim à nob.

Io. Seldeno, nuper verò ab eruditissimo Humpfrido Prideaux. Inde certè nobilitantur monumenta hæc nostra de quorum vetustate nil ausim affirmare præter id quod primo intuitu persuadebat opinio, scilicet viginti sæculis esse vetustiora.

His in universum ita explanatis, facilior via sternitur ad enucleandas singulas praclari monumenti partes.

ΑΥΡ. *Aurelia*. Quin hisce characteribus ΑΥΡΗΛΙΑ significetur, non ambigo, cœteros characteres desiderari designante puncto. Non obstat nomen apud Romanos usitatum fuisse, siquidem & eodem sæpè Græci usi sunt: Crescente scilicet imperio Romano, exteros Romana etiam nomina assumpsisse certissimum est. Evangelistam Marcum Græcum fuisse quis dubitaret? Romani porrò Marci prænomine multò priùs usi fuerant. AVRELIAM gentem Romanam fuisse, eamque plebejam, multis numismatibus celebrem, exponere nunc superfluum. Sic docet Festus, *quòd jis locus publicè datus sit, ubi Soli sacrificium facerent*.

ΤΡΥΦΑΙΝΑ *Tryphæna*. Elisos quamvis postremos characteres cernamus, procul dubio injuria temporis, ex reliquis apicibus eosdem supplere facile est; adde quod circa mediam inscriptionem, id nominis iteratum legitur: Cœtera inscriptio integerrima est, nec ullam vel minimam patitur exesionem. Tryphonis nomen non adeo rarum est: Tryphon Diodotus memoratur à Machabæis, l. 1. Diodoro Sic. *T.* Livio, *in epist. l. LV.* Strabone *l. XIV & XVI.* Justino, *l. XXXVI. c. I.* Josepho, *l. XIII. c. XII.* & Athenæo, *l. VIII.* qui cæso pupillo Antiocho VI. vi & fraude regnum Syriæ occupavit. Alter Tryphon erat Origenis discipulus, Ecclesiæ nascentis anno CCL. Alterque ejusdem nominis, martyr insignis, qui sub Tr. Decio, Niceæ passus est, cujusque festum Kal. Feb. celebrat Ecclesia Romana. Tryphæna apud eumdem Augustinum legitur, *l. XXXIX. c.II.* commentante doctissimo Grævio, quam per e simplex scribi vult Schefferus Ptolomei Physconis filia, Antiochi VIII uxor, vulgò Epiphani & Grypi dicti, tamdem ab Antiocho Philopatore seu Cyziceno interempta.

Inter Marmora Oxoniensia una TRYPHÆNA occurrit, *inscript. LXIV.* cujus sepulturæ hi erant inscripti characteres:

C. JULIUS JASON ET
COCCEIA TRYPHÆNA
FECERUNT SIBI ET
LIBERTIS LIBERTATIBUSQUE
SUORUM DUMTAXAT QUI
EX FAMILIA EORUM FUISSENT.
IN FR. P. VI. S. IN AGR. P. VIIII.

Idem celebrat nomen inſcriptio CXV. claſſ. XVII. apud Reineſium, quam à Cl. Bartholino acceperat, qui eam Patavii viderat in ara quadrata ex ſaxo.

SIIMPRONIANII
TRYPHIINAII.
D. M.

ubi notandum duplex II pro e ſumptum eſſe, ut in pluribus aliis ſaxis. Legitur & apud Petr. Arbitrum *TRYPHÆNA* quæ *lacrymas effudit decepta ſuplicio*, &c. Hoc exſtat monumentum Brixiæ, ut referunt Muſæ Lapidariæ Io. B. Ferretii.

MINICIA FORTUNATA SIBI ET MINI
CIÆ TRYFENÆ LIB.
QUÆRERE CESSAVI NUNQUAM NEC PERDERE DESI
MORS INTERVENIT, NUNC AB UTROQUE VACO.
VIVITE FELICES QUI LEGITIS.

Aliud ita inſcriptum vulgavit Th. Reineſius, quod Romæ viſitur in domo Angeli Rubæi.

D. M.

D. M.
M. APRONIO MUSONIO
ANTONIA TRYPHÆNA
MONUMENTUM F.
CONJUGI B. M. CUM Q. V. AN. XXXX.
ET SIBI ET S. L. L. Q. E.

Ad ulteriorem hujus nominis seu cognominis indagationem, transcribenda hic venit inscriptio XXXII Appendicis Marmorum Oxoniensium, quæ Londinum olim deportata, in popinæ vestibulo conspiciebatur. Hæc autem cum nostra tantam habet affinitatem, ut magna sit conjectura illam Smyrnà in Angliam delatam, unà cum aliis ibidem descriptis. Marmor in quo exarata erat, figuræ quadratæ & extensionis undique pedis sesqui alterius egregiè cum nostra convenit, ejusdem planè magnitudinis. Sepulcralis est ut nostra, utraque emptionem ulteriorem designante, & *vas Proconnesium*, quamvis altera ΣΟΡΟΥ vocem admittat, altera ΑΝΓΕΙΟΥ. TRYPHONIS filii mentionem facit, qui TRYPHÆNÆ fortè nostræ consanguineus fuit. ALEXANDRAM celebrat, ut nostra ALEXANDRUM, hæc patrem, illa filiam.

ΑΛΚΗ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ	*Alca filia Timocratis, filii*
ΑΠΕΛΛΟΥ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ	*Apellis, locum, &*
ΚΑΜΑΡΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤ᾿ ΑΥΤΗΣ	*Camaram, & cœnaculum,*
ΔΙΑΙΤΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝΣΟΡΙΑ	*quod supra eam est, & loculos*
ΗΓΟΡΑΣΕΝ ΜΕΤΑ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΟΥ	*emit, cum Decimo filio*
ΔΟΚΙΜΟΥ ΚΑΙ ΤΡΥΦΩΝΟΣ ΔΟΚΙ	*Docimi, & Tryphone filio*
ΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ ΚΑΙ ΕΘΗ	*Docimi, qui cũ ea simul enutriti erãt &*
ΚΕΝ ΣΟΡΟΝ ΠΡΟΚΟΝΝΕΣΣΙΑΝ ΕΝ	*posuit sepulchrum loricatum*
Η ΚΕΚΗΔΕΥΚΕΝ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟ-	*in quo sepelivit cum ea simul enutritos,*
ΦΟΥΣ ΖΩΣΑ ΕΑΥΤΗ ΤΕ ΚΑΙ ΤΗ ΘΥΓΑ	*dum vixit sibi, & filiæ*
ΤΡΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΟΥ ΤΕΙΜΟ-	*Alexandræ Timocratis fil.*
ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΙΔΙΟΙΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕ	*& libertis suis, & cum ea*
ΡΟΙΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΚΑΤΟΙΧΟΜΕΝΟΙΣ ΣΥΝ	*simul enutritis, qui defuncti*
ΤΡΟΦΟΙΣ ΤΟΙΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΙΣ ΔΕΣΠΟ-	*sunt, & ipsis dominis*
ΤΑΙΣ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ	*eorum, & hæredi*
ΑΥΤΩΝ ΚΟΥΔΙΩΝΙ.	*eorum Cudioni.*

Huc referenda est inscriptio Gruteriana quæ olim Nemausi legebatur.

D. M.

D. M.
C. ALLII C. F. VOLT.
MACRINI
EUPORUS ET
TRYPHÆNA
LIB.

Cœterùm, inſcriptio Clariſs. Grævii opinionem firmat TRYPHÆNAM per diphtongum ſcribentis, doctiſſimo Scheffero volente e ſimplex. An à voce Τρυφᾶσθαι derivatur, quæ luxus & deliciarum indulgentiam ſonat, atque etiam nitere & ſplendere?

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Alexandri* nomen frequentiſſimum fuiſſe tum apud Græcos tum apud Latinos nemo dubitat: Hunc porrò Tryphænæ patrem, valde obſcurum fuiſſe cenſebimus, donec ab alio monumento celebratus innoteſcat. Athenienſium lege ſancitum erat, ne qua oriretur aut fraus aut controverſia, ut in tabulis publicis privatiſve, & in omni negotio *patris & paterni nomen populi adſcriberetur:* Πρὸς παραγράφειν τοῦ πάτρος καὶ τοῦ δήμου τ'ὄνομα; quam etiam laudat Demoſthenes; ita exempli gratia ſcribebant ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ ΜΑΝΤΙΟΥ ΘΕΡΙΚΙΟΣ. Nonne elegantiores eſſent cœteræ inſcriptiones, ſi præter nomen paternum, adeſſet etiam patrium? Quod, ut è Varrone refert B. Auguſtinus, *l. XVIII. de civit. Dei, cap. IX.* Cecropis temporibus inſtitutum eſt ubi de contentione quæ inter Neptunum & Minervam fuit, ob imponendum Athenienſium urbi nomen, agit. *Cujus ut iracundia placaretur, triplici ſupplicio dicit idem Autor ab Athenienſibus affectas eſſe mulieres, ut nulla ulteriùs ferrent ſuffragia, ut nullus naſcentium maternum nomen acciperet, & ne quis eas* Ἀθηναίας *vocaret.*

ΕΠΕΣΚΕΥΑΣΕ præt. ab ἐπισκευάσω *reconcinno, reparo, ſarcio* quod fractum eſt: A quo non novum ſepulchrum à Tryphæna factum eſſe declaratur, ſed inſtauratum & ampliatum.

Frequenter occurrit in ſepulcris ΠΡΟΓΟΝΙΚΟΝ *avitum*, ſcilicet ab avis, & progenitoribus, qui à Græcis πρόγονοι dicebantur. Γεννᾶν olim ſolorum virorum erat, ut τίκτειν mulierum. Tamen apud Marcum, Ἐλισαβὲθ γεννήσει υἱόν σοι: *Eliſabeth pariet filium tibi*. Unde γεννάω *genero*, de utroque ſexu dicitur, &, ideo προγονικὸν. Virgil. Æneidos, l. I. v. 621.

Tunc ille Æneas quem Dardanio Anchiſæ
Alma Venus Phrygii genuit Simoentis ad undam.

Poſſe-

Possessiones à majoribus acceptæ dicebantur προγονικὰ κτήματα ; solebant enim Veteres *sibi familiæque sepulcra constituere* , ut ait Cajus , *D. de relig.*

ΗΡΩΟΝ , *Sepulcrum* . Hoc vocabulum eadem significatione cernitur in alio lapide Smyrnæ effosso , cujus ectypum vulgavit doctiss. Th. Reinesius , *class. I. inscr. XLIII.* qui quoniam cum nostro maximam habet affinitatem , hic describendus venit .

Μ	ΟΥΛΠΕΙΑ ΑΓΡΙΠΠΕΙΝΑ Α	Σ	*Ulpia Agrippina*
Η	ΓΟΡΑΣΑΤΟ ΗΡΩΟΝ Π	Ι	*comparavit sepulcrum*
Τ	ΑΝ ΕΥΝ ΤΑΙΣ ΣΟΡΟΙΣ ΩΣ	Π	*totum cum loculis*
Ρ	ΚΑΙ ΗΩΝΗ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΕΑ	Υ	*sicut scriptura continet* ,
Ι	ΥΤΗ ΚΑΙ ΤΩ ΑΝΔΡΙ ΚΑΙ	Λ	*sibi & Viro* , *&*
Θ	ΤΕΚΝΟΙΣ ΚΑΙ ΕΚΓΟΝΟΙΣ ΟΥ	Η	*liberis & posteris* .
Ε	ΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ ΑΠΑΛΛΟ	Ν	*Nemine habente potestatem*
Ω	ΤΡΙ	Η	*illud alienandi* .
Ν	ΩΣΑΙ ΑΥΤΟ ΕΙ ΔΕ ΜΗ ΔΩΣΕΙ	Φ	*Si verò quis*

cœtera desiderantur , sed ex similibus inscriptionibus ita possunt suppleri ,
contrafecerit solvet mulctam ....
MATRI DEUM SIPYLENÆ *Phrygiæ* .

Legitur iterum, *class. VII. Inscr. XXIIX.* ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ pro *monumento* seu *sepulcro* , quamvis ab antiqua Græcia minùs usurpatum notet idem Reinesius μνημεῖον scribente , pro parte domus secretiore , & pro *sepulcro* . Lucianus , in *Charonte* , jungit Ἠρία , τύμβους , τάφους . Dion Halicarnassæus *l. 1.* ἡρῷον usurpat pro sacello . Egregius est locus Jamblici , 1. *Pythag. XXXI.* ubi de interfectis ab Eurymene decem Pythagoreis , quos ex insidiis capere vivos jussus fuerat à Dionysio : Γῆν οὖν ἐπαμήσαντες τοῖς πεσοῦσι , καὶ ΗΡΩΟΝ πολυάνδριον ἐπιχώσαντες αὐτόθι ὑπέστρεφον . Nimirum *postquam terram injecissent cæsis* , *HEROUM insuper jis adgerasse* scribit : ΗΡΩ̃ΟΝ itaque sive ἡρῷιον sit monumentum insigni viro erigi solitum , quod Cicero , *de leg.* 182. pro *vestibulo sepulcri* usurpat . Ἠρίον apud Homerum legitur . ἤρια apud Suidam , τὰ ἐν τῇ γῇ μνήματα *monumenta in terra* , ἤρια οἱ τάφοι . Φασὶ δὲ τινες κοινότερον μὲν πάντας τοὺς τάφους οὕτως ὀνομάζεσθαι κατ᾽ ἐξαίρετον δὲ τοὺς μὴ ἐν ὕψει ᾠκοδομημένους . *Nonnulli autem censent omnia in genere sepulcra ita nominari , peculiariter verò ea quæ non sunt in altitudinem exstructa* . Sit itaque sepulcrum , subterraneum ædificium , arcuato opere exstructum , pavimentis stratum , ac parietibus circumseptum , in quo tanquam in cellam quamdam per gradus aliquot descendebatur, foribus condito-

ditorii clauſis vel apertis, prout uſus requirebat. Poteſt ἡρῷον de privato ſepulcro intelligi, ut Ceramicum de publico: Δύο ἦσαν Κεραμεικοί· ὁ μὲν ἔνδον τῆς πόλεως, ὁ δὲ ἔξω. Ἔνθα καὶ τοὺς ἐν πολέμῳ τελευτήσαντας ἔθαπτον δημοσίᾳ καὶ τοὺς ἐπιταφίους ἔλεγον. *Duo erant ſepulcra dicta* κεραμεικοί: *alterum quidem intra urbem, & alterum extra, ubi & in bello defunctos publicè ſepeliebant, ac vocabant* ἐπιταφίους, quaſi dicas, *ſepulcratos*. Audiamus Thucididem, l. 1. Τιθέασιν οὖν εἰς τὸ δημόσιον σῆμα, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως: Hoc eſt, *Reponuntur itaque in publicum ſepulcrum, quod eſt in pulcherrimo urbis ſuburbio*. Quòd Scholiaſtes explicat, εἰς τὸ δημόσιον σῆμα τὸ καλούμενον Κεραμεικὸν, *quod vocatur Ceramicum*. Plura ſunt in Atticis Pauſaniæ, Ἠρίαι *portæ ab Athenienſibus appellantur, quòd illinc ad ſepulcra mortui efferebantur;* αἱ πύλαι Ἀθήνησι διὰ τὸ τοὺς νεκροὺς ἐκφέρεσθαι ἐκεῖ ἐπὶ τὰ ἠρία, ὅ ἐστι τοὺς τάφους. Ita autor Etymologici. Pulcherrimus eſt locus Plutarchi, *in Theſeo*: Καὶ τάφους τῶν πεσόντων περὶ τὴν πλατεῖαν εἶναι τὴν φέρουσαν ἐπὶ τὰς πύλας παρὰ τὸ Χαλκώδοντος Ἡρῷον, ἃς νῦν Πειραικὰς ὀνομάζουσι: Hoc eſt, *Et ſepulcra deſideratarum* Amazonum *in platea quæ fert ad portas ſecundam Chalcodontis monumentum, quas Peraicas nuncupant*. Egregiè Herodotus, *lib. VI.* ἡρώου mentionem facit; Καὶ τοῦτο μὲν οἱ στέφανοι ἐφάνησαν ἐόντες ἐκ τοῦ ΗΡΩΟΥ τοῦ παρὰ τῇσι αὐλείῃσι ἱδρυμένου τὸ καλέουσι Ἀστραβάκου· τοῦτο δὲ οἱ μάντιες τὸν αὐτὸν τοῦτον ΗΡΩΑ ἀναίρεον εἶναι. Hoc eſt, *Compertumque eſt illas coronas fuiſſe ſumptas ex* HEROICO CONDITORIO (ex interpretatione Vallæ) *quod eſt juxta januam aulæ exſtructum, quod vocant Aſtrobaci, & Vates eſſe hunc eumdem* HEROEM *reſponderunt*. Ad derivationem nominis, juvat Hezychii locus, in quo pro *mortuo* ſcriptus eſt, quaſi νεκρὸς unde ἡρῷον & ἤριον. *Heroum* pro monumento debet intelligi in lapide Hierapolitano, qui ab erud. Sponio deſcriptus eſt, *Itin. t. 3. p.* 150. ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΗΡΩΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΙ Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΒΑΦΕΩΝ: Hoc eſt, *Hoc ſepulcrum coronat Communitas tinctorum*. Ut Heroum & Herium pro ſepulcro; ita dictum eſt Çæſareum, in inſcriptione Gruteriana, pag. CCXXVI.

P. VEIDIUS P. F. POLLIO

CÆSAREUM IMP. CÆSARI

AUGUSTO

ET COLONIAI BENEVENTANAI.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΙΣ. *Hæredibus*, ſcilicet legitimis, quibus ab inteſtato defertur hæreditas. Sunt qui volunt ut ab hærede differat κληρονομηθεὶς, *hæres inſcriptus*, ἀγχιστεὺς *agnatus*, συγγενὴς *ex eadem familia, &* οἰκεῖος *familiaris*. Κληρονόμος legitur apud Plutarchum *in Romulo*, Κληρονόμον ἀπέλιπεν ἐπὶ πολλοῖς κτήμασι. Hoc eſt, *hæredem reliquit amplarum fortunarum*. Cœterùm in-

inſcriptionibus ſepulcralibus frequenter hi erant ſculpti characteres, H. M. H. S. Hoc Monumentum Hæres ſequatur, vel, H. M. H. N. S. Hoc Monumentum Hæres Non Sequatur. Noſtra verò apertè declarat hæredibus idem monumentum deberi.

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣ, *Libertis*. Ὁ ἐκ δούλου ἐλευθερούμενος qui ex ſervo liber factus erat, dicebatur libertus, *Novella* 98. Libertorum filii dicebantur ἀπελευθερικοὶ libertini. *Hotom. in Inſtit. l.* 1. *ff. de excuſat.* Frequens erat patronorum mos libertos libertaſque ſuas, atque illorum poſteros, ſui ſepulcri participes nuncupare, cujus cùm multa ſuppetant exempla, unum ſelegimus à Reineſio commemoratum, Jadæ exſtans, *Inſcriptione LXXIX. Claſſ. XIV.*

HELVIA VENEREA V. F. SIBI ET Q. PETRONIO CAPITONI VIRO SUO ET PETRONIO APHRO- DISIO ET SUIS LIBERTIS LIBER- TABUSQUE POSTERISQUE EORUM.	Viva Fecit.

Servis verò non competebat iſte honos, ſed ſepulcris carebant. Ἐπεὶ μὴ δοῦλοι μνημεῖα κτῶνται, ἀλλ᾽ ἐλεύθεροι, ex Artemidoro; quod de privatis intelligendum eſt: Nam ea miſericordia tenebantur Antiqui, ut etiam publica monumenta tenuibus hominibus & ſervis ædificarent. Exſtat tamen vetus epitaphium Græcum, quo Servus Domino ſuo gratias agit ob conceſſum ſepulcri privilegium, quare ipſi ſtudium, diligentiam & fidem mortuus pollicetur, quem ipſe vivum liberis ſuis magiſtrum & alumnum præfecerat. *Quod ſi*, inquit, *præ ſenectute ad me veneris, etiam in orco, me ſervum habebis*. Lib. 3.

Δοῦλος ἐγὼ, καὶ δοῦλος, ἐλευθερίῳ δέ με τύμβῳ
　Δέσποτα Τιμάνθη τὸν σὸν ἔθου τροφέα.
Ευαίων, ἀπινῆ τείνοις βιον· ἢν δὲ ὑπὸ γήρως
　Πρὸς με μόλης, σὸς, ἐγὼ, δέσποτα, κἢν ἀΐδῃ.

Servus eram, tu Timanthes, poſt fata Sepulcro
　Ingenuo altorem das recubare tuum.
Sit felix longumque ævum tibi: Sin gravis annis
　Huc venias; tibi vel ſub Styga ſervus ero.

ΑΝΤΩΝΙΩ. *Antonio*. Nomen eſt Græcum & Latinum. Gens Antonia apud Romanos celeberrima fuit. Antonius hic Melitini prænomen obtinet.

ΜΕΛΙΤΙΝΩ. Melitinus videtur diminutivum à Mellio, cujus aliquot exſtant apud Guterum inſcriptiones: Hæc etiam Neapoli viſitur.

ΜΕΛΙΘΩΝΙ	*Melitoni*
ΠΑΙΔΙ ΑΓΑΘΩ	*Juveni ſtrenuo*,
ΖΗΖΑΝΤΙ ΕΤΗ ΙΗ	*Vixit annos XVIII.*
Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ	*Præceptor*. Supple. *Poſuit*.

Solebant clientes & manumiſſi patronorum nomina aſſumere: ſic ab Ælio dicebantur Æliani; ab Æmilio, Æmiliani; ab Anicio, Aniciani; ab Apronio, Aproniani; à Cæcilio, Cæciliani; à Caſſio, Caſſiani; à Claudio, Claudiani; à Clodiano, Clodiani; à Cælio, Cæliani; à Julio, Juliani; à Licinio, Liciniani; à Lucilio, Luciliani; à Marcello, Marcelliani; à Proculejo, Proculejani; à Quinctio, Quinctiani; à Sentio, Sentiani; à Valerio, Valeriani. Egregium eſt epigramma, *l.* 2. ἀνθολ. cujuſdam Stephani qui è paupere dives factus, Philoſtephanus appellari voluit.

Ἦν Στέφανος πτωχὸς, καὶ παῖς ἅμα· νῦν δὲ προκόψας
Πλυτεῖ, καὶ γεγέντ' εὐθὺ Φιλοςέφανος.

Inter Neptuni amaſias numerat Hyginus, *fab. CVII.* Meliten Buſiridis filiam, ex qua filium habuit Metum, cujus diminutivus eſſe videtur Melitinus. Meleti unius ex accuſatoribus Socratis, mentionem facit Laertius *in Plat.* poſtmodum capite damnati. Illum commemorat Plutarchus, *de animi tranquillitate*, Socratem inducens ita loquentem, *Interficere me Anytus & Melitus poſſunt, nocere mihi non poſſunt*. Lapidis inſcriptionem inter meas ſchedas jacentem eò minùs prætermittam, quò TRYPHÆNÆ nomen una cum MELITINA juncta eſt: ΜΕΛΙΤΙΝΗ ΑΤΤΑΛΟΥ ΤΡΥΦΑΙΝΑ.

ΓΥΝΑΙΚΟΣ. Uxor dignitatis nomen eſt, non voluptatis; quam ideo unam ducebant Athenienſes, juxta legem, Ἕνα ἄνδρα μιᾶς γυναικὸς τυχεῖν: *Unam tantum uxorem ducito*. Id Athenæus commemorat, *l. XIII.* Ἐν Ἀθήναις πρῶτος Κέκροψ μίαν ἑνὶ ἔζευξεν. *Athenis primus Cecrops unam uni junxit*. Cui

po-

postea derogatum esse videtur ante Socratis tempora, qui duas dicitur habuisse *uxores legitimas*, γαμετὰς γυναῖκας. Quamvis non desint qui alteram veram uxorem censeant, alteram pellicem, uxoris loco retentam, πρὸς τὸ παιδοποιεῖσθαι, ad suscipiendos liberos. Quo etiam sensu Nuptiæ definiuntur ab hac lege, ἐπ' ἀρότρῳ παίδων, *Liberorum quærendorum causà*. Porrò ex uxoris vocabulo intelligenda venit Antonii Melitini conditio, hominis scilicet liberi; Servi enim nuptias non contrahebant, sed συνοικίας: Neque illæ quibuscum consueverunt, *Uxores*, sed potiùs *conjunctæ conservæ è quibus habeant filios*, nuncupabantur: ut scribit Varro, *de re rust. l. I. c. XVII.* Idque juxta Solonis legem, *Servi fœminis utuntor*: χρῆσθαι δὲ δούλους συνοικίαις γυναικῶν.

ΟΜΟΙΑΣ. *Simili*. Quid sibi velit illa similitudo & paritas uxoris, ambiguum mihi prima fronte visum est. Æqualem porrò sortem & conditionem interpretor, juxta id Thucididis, ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις. Quippe ὅμοιον & ἀνόμοιον sunt qualitatis, ἴσον & ἄνισον, quantitatis: Uxorum differentiam perstrinximus superiori nota. Illa fortè similitudo refertur ad leg. *Fœminæ* dig. de senat. & leg. *mulieres* dig. l. XII. *quia splendent honore mariti uxores: Et cùm duo sint in carne una, sociique divinæ & humanæ domus dicantur*, l. 1. dig. de ritu nupt. *l. adversus* C. de crimi. expi. hæred. Indignum lex existimavit, *marito in altissimo honoris gradu collocato, uxoris dignitatem pariter non concrescere*. L. *si liberam*. C. de nupt. *Quid enim tam humanum est, quàm ut fortuitis casibus, prosperis vel adversis, conjugis participem conjugem fieri?* L. *si cum dotem*. §. *Si maritus* dig. sol. matr. *Meritò absurdum veteres putaverunt, aliquid esse quod non inter virum & uxorem commune sit*.

ΤΕΚΝΩΝ. *Filiorum*. Τίκτω *pario*, unde τὰ τικτόμενα *liberi*. Τέχω inusitatum est. Τέκνον pro *filio*, *sobole*, usitatissimum; ut de catulis canum & & simiarum usurpetur, κυνῶν καὶ πιθήκων τέκνα. Filios autem tantùm *legitimos* nominemus: Qui enim ex concubina nati, *naturales* duntaxat dicendi sunt, honorifico legitimorum titulo illos lege exornante, §. *Aliquando*, *de nupt. in Instit.*

ΠΑΜΦΙΛΟΥ. Pamphili cognomen frequentissimè occurrit apud Veteres, quod omnia amantem denotat, & ab omnibus amatum. Pamphili alicujus epitaphium observaverat Amasiæ, in cœmiterio Armeniorum, Ill. legatus Busbequius.

ΦΟΙΒΗ	*Phœbe*
ΠΑΜΦΙΛΩ ΚΟΥΡΙΔΙΩ	*Pamphilo Juveni*
ΑΝΔΡΙ	*marito suo*
ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ	*recordationis ergo .*

ΩΝΗΣΑΜΕΝΗ. *Cùm emiſſet .* Ὠνέομαι, ὠνοῦμαι verbum eſt ἀνώμαλον, cujus futurum ὠνήσομαι . Ampliatum hic cernimus ſepulcri locum, empto vicino, quibus contractibus, nihil eſt apud Veteres frequentius . Ita interdum κατεσκεύασε *præparavit ;* ἔθηκε *poſuit ;* ἐτείμησεν *honoravit ;* συνκεχωρηκότος αὐτῷ *concedente ipſi ,* ἐδώρησα *dedi ,* ἀγοράσας τὸ θωράκειον καὶ τὰς ἐπ' αὐτῷ σοροὺς τρεῖς *emens hoc thoraceum , & tria in eo ſepulcra .* Inſcriptum marmori hoc vocabulum eodem ſenſu vulgavit, *in antiq. Lugdun. p.* 183. clariſſ. Sponius .

D. M.
M. LICINIO FILONI
BENEMERENTI DE SE
LICINIA ARETHUSA
CONLIBERTO SUO FECIT
CUI LOCUS EMPTUS EST
LONGUM P. VI. LATUM P. IIII.

Addita interdum fuit emptionis ſumma , ut in hoc epitaphio .

D. M.
TEGEDIÆ FORTUNATÆ ET L. CORNELI FIRMI
VIVI SIBI FECERUNT
QUEM EMERUNT HS CXX.

TO

ΤΟ ΚΑΙΝΟΝ ΑΝΓΕΙΟΝ. *Novum vas*. Monumento avito & familiari NOVUM VAS adjecit Tryphæna, in quod ſola inferri jubet. Denominationis ſimplicitatem miror, cùm jam Μνημεῖον, Μνῆμα, Θωράκιον, Διαίτη, Καμάρα, Σοροι, Ενσορία, voces fuerint receptæ, deſignandis pleræque locis ad peragendos ſepulcrales ritus conſecratis. Μνημεῖον primùm quidem ſignificabat partem ædium ſecretiorem, poſtea ſepulcrum, ut pote omnium ſecretiſſimam. Μνῆμα dictum eſt ἀπὸ τῆς μνήμης, *à memoria*, quòd ſepulcrum mortuorum, refricet recordationem viventium; & viatores mortalitatis admoneret: quare frequenter ſcriptum erat SISTE VIATOR. *Monumentum eſt*, inquit Feſtus, *quod mortui causà ædificatum eſt, & quidquid ob memoriam alicujus factum eſt, ut fana, porticus, ſcripta, & carmina*. Marmor Oxonienſe, n.° CXLVII. egregium præbet hujus MEMORIÆ exemplum, Legati Hadriani Aug. effigiem referens, cum hac inſcriptione:

D. M.
VIVIO MARCI
ANO LEG. H.
AUG. JANUARIA
MARINA CONJUX
PIENTISSIMA POSUI
T ME MORIAM.

Sepulcrum Othonis ejuſque tenuitatem ob inſcriptum ἐπίγραμμα ΜΑΡΚΟΥ ΟΘΩΝΟΣ irridens Vitellius, ſeu, ut fert Suetonius, *c.* 10. *Lapidem memoriæ Othonis inſcriptum intuens*, dignum eo mauſoleo *ait*. Audiamus Servium: *Locus uſtrina dici ſolet; operis conſtructio, ſepulcrum; inſcriptum nomen, memoria atque monumentum*. Eleganter & feſtivè Cicero, lib. de Senect. *Nec ſepulcra legens, vereor quod ajunt, ne memoriam perdam, his enim ipſis legendis redeo in memoriam mortuorum*. Adhuc Itali ſibi memoriam erigere dicunt, pro monumento, *tale defunto hà la ſua memoria in tale Chieſa*. Pulcher eſt locus Artemidori, *l.* 1. *Oneirocriticic.* c. 64. ἐν μνήμασι δὲ καὶ τάφοις, καὶ ἐν ὁδῷ καθεύδειν, τοῖς μὲν νοσοῦσι, θάνατον προσαγορεύει. *In monumentis, ſepulcris, & viis dormire, ægrotantibus mortem prænuntiat*. Convenit & memoriæ definitio à Cicerone tradita l. 2. de Invent. *Eſt*, inquit, *per quam repetit animus ea quæ fuerunt*. Quare in veteri inſcriptione legitur:

SER-

SERVILIUS TROILUS
SE VIVO
COMPARAVIT MEMORIAM
SIBI ET SUIS.

Θωράκειον latinis *maceria* dicebatur, à θώραξ *pectus*, quia ſeptum illud altitudinem pectoris humani æquabat; Plerumque palis terræ infixis, à ditioribus marmore factum erat. Intus hoc ſeptum erant Διαίτη, Καμάρα, Σοροὶ, Ευτοχία, cœnaculum erat, in quo epulum ſepulcrale exhibebatur. Atque id videntur Græci ab Hebræis addidiciſſe. *Archeloum Herodis filium ſeptem dies patris ſui mortem Hieroſolymis luxiſſe, & funebre epulum populo exhibuiſſe, juxta ſolitos Hebræorum mores*; autor eſt Joſeph, l. 2. de bell. Judaic. Et apud Ezechielem, c. 24. v. 17. & 22. *Cibos lugentium non comedas*. Cecropem illud etiam inſtituiſſe autor eſt Cicero, l. 2. de leg. *Sequebantur epulæ quas inibant parentes coronati*. Funebres has epulas περίδειπνα appellabant, ut legitur apud Plutarchum, *in problem.* Ita autor Etymologici: Περίδειπνον ἡ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι γενομένη ἑστίασις. In Hectoris quoque funere, epuli ſepulcralis meminit Homerus, Iliad. ω.

Χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον; αὐτὰρ ἔπειτα
Εὖ συναγειράμενοι, δαίνυντ᾽ ἐρικυδέα δαῖτα
Δώμασιν ἐν Πριάμοιο, Hoc eſt,

Aggeſto à tumulo redibant, atque deinde
Benè collecti convivabantur ſplendidum convivium
Ædibus in Priami.

De quo vide Artemidorum, *l.* 4. ὀνειροκρ. *c.* 83. Lucianum *de luctu*, Ciceronem, *l.* 2. *de legibus*, Athenæum, *l.* 7. Apollonium, *l.* 2. *Argonaut.* Ex quibus adagium eſt celebratum ab Eraſmo, *Ne in funebri quidem cœna laudaveris*. Οὐκ ἐπαινεθεὶς οὐδ᾽ ἐν περιδείπνῳ, de perdito homine, cui nulla prorſus laus conveniebat, *nam mentiri nefas habebatur*, inquit Cicero. In fine quippe convivii, laudes mortui celebrabantur. Audiamus D. Auguſtinum, de morib. Eccleſ. Cath. c. 34. *Novi multos eſſe ſepulcrorum & picturarum adoratores, novi multos qui cum luxurioſiſſimè ſuper mortuos bibunt, & epulas cadaveribus exhibentes, ſuper ſepultos, ſeipſos ſepeliunt*. Animadvertenda porro venit lex à Solone lata, à Cicerone relata, *l.* 2. *de leg.* SERVILIS UNCTURA OMNISQUE CIRCUMPOTATIO TOLLITOR: Uunde liberis conceſſas fuiſſe epulas iſtas patet, ſervis verò minimè.

Ka-

Καμάρα domus erat concamerata, ſub terra condita, in qua erant Σόροι & Ενσόρια, in quibus ipſa cadavera vel cadaverum cineres recondebantur. Σοροὶ enim cavamina quadrata & oblonga erant in parietibus Cameræ circumcirca factæ, in quibus ponebantur arcæ lapideæ, recentioribus Latinis *Sarcophagi*, Græcis verò Ενσορία dictæ, quæ cadavera defunctorum, & urnæ quæ cineres eorum, ſi cremata eſſent, continebant. Adeo ut in ſingulis Καμάραις plures Σοροὶ: in ſingulis Σοροῖς plura Ε'νσορία erant. In veſtibulo autem τῆς Καμάρας, titulus ſepulcralis marmori inſcriptus erat, quo indicabatur ad quos ille ſepulturæ locus pertinebat, & qui in eo ſepulti erant, qui ideo, ut apud A. Gellium legitur, l. 18. c. 7. *Gloſſarium mortuorum* vocabatur. Horum omnium exempla paſſim conſpiciuntur in P. Aringhi ROMA SUBTERRANEA. *Oſſarium* legitur apud Ulpianum, *leg. 2. dig. de ſepulcro viol.* & in Jure Canonico *de ſepulturis*, ſcilicet ut Sarcophagi, & ἐνσορία, in quo oſſa reconderentur, Græcis dicta ὀςοθήκαι & ὀςοδοκεῖα. Etiam probatur ex veteri inſcriptione.

JULIA FUSCINIA
OSSUARIUM
VIVA SIBI FECIT.

Conditivum & conditorium à claſſicis Autoribus uſurpata ſunt. Ita Seneca, epiſt. 60. *Qui verò latitant & torpent, ſic in domo ſunt quaſi in CONDITIVO.* Plinius, *l. 7. c. 16.* de proceriſſimæ ſtaturæ hominibus ſub Auguſto, *Quorum corpora ejus miraculi cauſa in CONDITORIO, Saluſtianorum aſſervabantur hortorum.* Petronius de Matrona Epheſina loquens, *In CONDITORIUM etiam proſequuta eſt defunctam*: Et mox, *Deſcendit igitur in CONDITORIUM.* Id etiam dictum eſt CINERARIUM, locus ſcilicet urnarum, oſſium fragminibus & cineribus refertarum: Ita *Domus* & *Domus æterna* hoc ſenſu dictæ ſunt. Mauſoleum quod primùm à Cariæ Rege nomen habuit, pro ſepulcro etiam à Romanis prolatum eſt: Ita Suetonius, in Auguſto, c. 100. *Reliquias legerunt Primores equeſtris ordinis, tunicati & diſcincti, pedibuſque nudis, ac in MAUSOLEO condiderunt.* Arbitror ſæquioris ævi vocabulum, eſſe REQUIETORIUM, quod tamen in bina Inſcriptione veteri legitur: P. SCANTIUS PHILETUS FECIT SIBI ET SCANTIÆ NICE LIB. REQUIETORIUM. Et in alia REQUIETORIUM, AMICI, BENEFACERE SEMPER STUDIOSUS FUI. Hinc Caſſiodorus l. 6. ep. 8. Defunctorum *Sacram quietem dicit.*

ΠΡΟΚΟΝΝΕΣΙΟΝ. *Proconnesium*. Turbavit me, fateor, hæc vox quam ad insulam unam è Sporadibus Προκόνησον revocare non sustinebam; de qua sic Stephanus, Προκόνησος μία τῶν Σποράδων ἐν τῇ Προποντίδι. Ὁ πολίτης, Προκονήσιος. Memoratur ipsa à Ptolomæo, *l. 3. c. 11.* apud quem perperam Προικόννησος scribitur, & Strabonem, *l. 13.* Προκόννησος, quam memorat *urbem habere & fodinam lapidis albi valde laudati, ex quo vicinarum urbium opera confecta erant.* Πόλιν ἔχουσα καὶ μέταλλον μέγα λευκοῦ λίθου σφόδρα ἐπαινούμενον τὰ γοῦν κάλλιστα τῶν ταύτῃ πόλεων ἔργα, ταύτης ἐστὶ τῆς λίθου. Equidem felicissimè, classis VII inscriptionem XXIIX. interpretatus est Th. Reinesius, Σορὸς Προκοννήσια *est loculus è marmore Proconnesio fabrefactus*. Similem prorsus locum nominat marmor Oxoniense XXXII· Appendicis, ΚΑΙ ΕΘΗΚΕΝ ΣΟΡΟΝ ΠΡΟΚΟΝΝΕΣΙΑΝ, ab interprete doctissimo ita latinè redditum, *Et posuit sepulcrum loricatum*. Atque etiam aliud scilicet n° CXXXVIII. quod quamvis mutilum sit, nec explicatum, nostrum maximè illustrat, à quo vicissim illustratur:

ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΤΩ

ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΗΣ ΣΟΡΟΥ ΠΡΟΚΟΝΝΗΣ

ΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΑΝΤΩΝ

ΚΗΔΟΝΤΑΙ ΟΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΕΡΟΥΣΙΝ

ΚΑΤΑ ΓΕΝΟΣ ΚΑΣΤΡΙΚΙΟΣ ΑΤΤΙΚΟΣ

ΚΑΙ ΚΑΣΤΡΙΚΙΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ Ο ΚΑΙ

.... ΜΙΑΝΟΣ Ο ΗΡΩΟΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑ

.... ΟΙ ΠΡΟΠΑΠΠΙ ΑΥΤΩΝ ΚΑΣΤΡΙΚΙ

.... ΟΣ ΚΑΙ ΡΑΡΙΑΝ Ο ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙ

.... ΡΗΣ ΕΞΦΑΓΙΣΜΑ ΑΠΟΚΕΙΤΑΙ ΕΙΣ

ΑΡΧΕΙΟΝ ΧΡΕΟΦΥΛΑΚΙΟΝ.

Quidni celebraretur marmor Proconnesium, ut Caricum, Thessalicum, Pindicum, Bithynum, Synnadæum, Numidicum, Thasium, Thænarum, Troadense, Carystium, Lunense, Parium, cùm Proconnesus à marmore nomen habuisse videatur, παρὰ τὸ τὸν προῖκα τῶν μαρμάρων μεταδοῦναι. Marmoreum itaque declaratur illud vas ab Aurelia Tryphæna coemptum, & quidem Proconnesium, cui multum favet locorum vicinia. Metalli Proconnensis meminit Vitruvius, *l. X. c. VII.*

Mo-

Monumenta autem alia ex silice vel saxo, alia è marmore: Egregius est Suetonii locus, in Nerone, c. 50. *In eo monumento solium Porphyretici marmoris superstanti Lunnensi ara circumseptum est lapide Thasio.* Ditioribus & honoratioribus parabantur ex marmore, cujus exemplum memorat Cicero, in epist. fam. l. 4. *Posteaquam curavimus, ut iidem Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarent;* & pro Archia; *Ennius in sepulcro Scipionum putatur esse constitutus è marmore.* Ita lusisse dicitur Martialis, in Licinium tonsorem Augusti;

Marmoreo tumulo Licinus jacet: at Cato, parvo:
Pompejus, nullo: Credimus esse Deos?

ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΩΛΑΡΙΟΥ; *situm juxta solarium.* Solarium nomen esse hominis quidam opinati sunt, potiùs loci & situs. Ηλιοκάμεινος legitur in marmore Arundelliano donaria ad gymnasii Smyrnensis ornatum recensente, pro loco: ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΘΗ ΔΕ ΚΑΙ Η ΗΛΙΟΚΑΜΕΙΝΟΣ ΕΝ ΤΩ ΓΥΜΝΑΣΙΩ ϗ τὰ λ. Quod ita interpretatur doctissimus Seldenus, *sed constructum est etiam SOLARIUM in gymnasio &c. Heliocaminus* seu solaris fornax legitur apud Plinium, *vaporarium* scilicet *solare in aprico loco situm ad Solis calorem excipiendum.* Ita Budæus, in Pandectis. *Locus est concameratus totus Soli expositus,* inquit Plinius junior, *in epist.* Nos juvat alia inscriptio marmoris Oxoniensis, n. XVI. Appendicis, quod prius Seldenianum fuerat, è Smyrna pariter allatum. *Concedente illi Artemidoro, in nomine suo & filiorum suorum & posterorum, usum concessi Thoracei quod sub SOLARIO est,* ὑποκάτω τοῦ ΣΩΛΑΡΙΟΥ. Deinde infra, *Nullo potestatem habente pretio alienare aliquid eorum quæ pertinent ad primum Thoraceum, aut ad SOLARIUM suprastructum, &c.* μήτε τοῦ κατεπῳκοδομημένου ΣΩΛΑΡΙΟΥ ϗ τὰ λ. Ad id puto referri legem ab Atheniensibus latam sepulcrorum magnificentiam minui jubentibus: *Ne quis sepulcrum facite operosius quàm quod decem homines effecerint triduo, neque id OPERE TECTORIO exornata, nec Hermas imposito.* Hanc legem laudat Marcus Tullius, *lib. 2. de legibus.*

ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑΝ. *Nullo potestatem habente.* Videntur hæc verba non modò prohibere ne quivis alter in idem vas recondatur, sed etiam formulæ loco esse: Ea enim prorsus similis inter Arundellianas inscriptiones leguntur, num. LXXXI.

ΑΤΤΑΛΟΣ ΓΑΙΟΥ Ο ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ	*Attalus Caii filius qui vocatur*
ΓΑΙΟΣ ΕΛΕΜΠΟΡΟΣ ΑΓΟΡΑΣΑΣ ΤΗΝ	*Cajus Elemporus emens*
ΚΑΜΑΡΑΝ ΚΑΘΑΡΑΝ ΕΠΕΣΚΕΥΑΣΕΝ	*hanc Camaram puram instauravit*,
ΕΑΥΤΩ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΙΔΙΟΙΣ ΜΗΔΕΝΟΣ Ε	*sibi & suis, nullo potestatem*
ΧΟΝΤΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ	*habente ex hæredibus*
ΜΟΥ ΠΟΛΗΣΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΔΗΛΟΥΜΕΝΗΝ	*meis vendere supradictam*
ΚΑΜΑΡΑΝ	*Camaram*
ΔΙΑ ΤΟ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΚΑΙ	*quia est Prytanis &*
ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ.	*Senatoris*.

Atque etiam eadem de causa in marmore Seldeniano, Appendicis XVI. *Nullo potestatem habente* &c. ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑΝ. Amicus meus Jacob Sponius, de R.P. litteraria optimè meritus, inscriptionem observavit Thyatiræ, similes voces continentem, ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ ΕΤΕΡΟΥ ΕΞΟΥΣΙΑΝ. Id prorsus simile apud Romanos prohibebatur, §. *Si quis*, *leg.* 111. *Dig. de sepulcro violato*, his verbis; *Licet enim cavere testatori, ne quis eò* in hæreditarium sepulcrum *inferatur*, *ut rescripto Imp. Antonini cavetur: Servari etenim voluntatem ejus oportere*. Ita in sententiis Pauli, quas ex vetustissimo libro Vesontione ad se, perlato refert Cujacius, *l.* 21. *observat. c.* 13. Porto sciendum est unicuique genti aut familiæ, suum fuisse monumentum: unde Demosthenes ἐν τῷ πρὸς Μακάρτατον: ἐν τῷ μνήματι Βουσελιδῶν πάντες οἱ ἀπὸ τοῦ Βουσέλου γενόμενοι κεῖνται: Hoc est, *In sepulcro Buselidarum omnes à Buselo jacent*. Quare Marcellinus cognationem Thucydidis cum Cimone probat hoc argumento: Πρὸς γὰρ ταῖς Μελιτίσι πύλαις καλουμέναις ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κιμώνια μνήματα ἔνθα δείκνυται Θουκυδίδου τάφος. Hoc est, *Juxta Melitenses portas sunt sepulcra dicta Cimonia*. Et probro vertebatur Majorum suorum sepulcro probari: Ἀπόταφος ἀντὶ τοῦ ἀπεστερημένος τῶν προγονικῶν τάφων. D. Epiphanius, in hist. Proph. *Natham verò extremo senio confectus vita decessit, & in Gabaoth proprio suo tumulatus est agro*.

ΜΗΔΕ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ. *Neque alienet*. Cave credas sepulcrorum alienationem intelligi debere de eorumdem in alium usum conversione; id enim læsæ religionis crimen fuisset, tum apud Græcos tum apud Romanos; contra quod severissimis legibus satis cautum erat. Vide leges Digestis *de sepulcro violato*, quarum prima sic se habet. *Sepulcri violati actio infamiam irrogat*. Alienatio in inscriptionibus prohibita spectat ad hæredes & familias quibus appropriata erant sepulcra, quæ nec venditione nec donatione nec alia alienationis specie aliis communicari poterant; ita ut alterius familiæ aut alterius hæredum deinde juris essent. Multæ sunt aliæ sepulcrales inscriptiones, nostræ similes, emptionem declarantes, prohibentesque alienationem; hoc est, ne jus in jis sepeliendi, ad alios

transferretur, præter illos à quibus monumenta condita erant: Quod observare est in variis epitaphiis, quale est hoc Ramnense.

D. M.

M. AVRELIUS ROMANUS
ET ANTISTIA CRISTINA UXOR EJUS
FECERUNT SIBI ET LIBERIS SUIS POSTERISQUE EORUM,
ITEM LIBERTIS LIBERTABUSQUE POSTERISQUE EORUM
MONUMENTUM CUM ÆDIFICIO
NON VENIET NEQUE DONABITUR
NEQUE PIGNORI OBLIGABITUR
SED NE ULLO MODO ALIENABITUR
NE DE NOMINE EXEAT FAMILIÆ SUÆ

Item in alio,

HOS NEQUE DIVIDI NEQUE ABALIENARI VOLO.

ΑΠΟΤΕΙΣΕΙ. *Solvet*, seu *pro mulcta pendet*. Mulctabantur itaque qui sepulcrorum Domini contra conditoris voluntatem in ea alterius familiæ cadavera inferri patiebantur. Sed quis illam procurabat? Apud Romanos, curabant Pontifices; Hinc Arundellianum marmor CXIII. ARCÆ PONTIFICUM H-S XXX POENÆ NOMINE, Item & CXV. INFERET ARCE PONTIFICUM S-S CENTUM MILLIA NUMMUM. Apud Græcos, ut ærario publico debebatur, sic à fisci procuratoribus procurabatur. De hoc legatur inscriptio Arundelliana, CXXXVI. ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΒΑΛΗ ΔΟΤΩ ΤΗ ΣΜΥΡΝΕΩΝ ΓΕΡΟΥΣΙΑ. Hoc est, *Si verò quis injiciat, solvat Smyrnæorum Senatui mille denarios*. Et Appendicis XVI. ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟΛΜΗΣΗ ΑΠΟΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ ΑΠΟΤΕΙΣΕΙ ΤΩ ΣΕΜΝΟΤΑΤΩ ΣΥΝΕΔΡΙΩ ΤΩΝ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΗΝΑΡΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. Hoc est, *Si quis verò audeat alienare, solvet augustissimo consessui Senatorum in Smyrna, denariorum argenti duo millia & quingentos*. Et in inscriptione à Clarissimo Sponio Thyatiræ observata, impressaque in ejus itinere, *t.* 3. *p.* 129. ΩΣ ΕΑΝ ΤΟΛΜΗΣΗ Η ΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑ ΤΑΥΤΑ ΔΩΣΟΙ ΕΙΣ ΜΕΝ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΤΗΝ ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΗΝΑ-

ΡΙΑ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ: ΕΙΣ ΔΕ ΤΟ ΙΕΡΩΤΑΤΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. Hoc eſt, *Ut ſi quis auſus fuerit & præſtiterit contra hæc facere, ſolvat urbi Thyaterinorum, denariorum argentorum millia & quingentos, & ſacratiſſimo ærario publico duo millia & quingentos*. Et in alia ab eodem etiam viſa & relata, Itin. tom. 3. p. 163. Ο ΔΕ ΠΑΡΑ ΤΑΥΤΑ ΤΟΛΜΗΣΑΣ Η ΒΙΑΣΑΜΕΝΟΣ ΔΩΣΕΙ ΕΙΣ ΜΕΝ ΤΗΝ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΦΙΣΚΟΝ, ϗ τὰ λ. Hoc eſt, *Et qui auſus fuerit cōtra hæc facere, cogatur ſolvere fiſco Cæſaris* &c. In qua notanda venit vox illa Φίσκος idem ſignificans ac ταμεῖον in ſuperiori.

ΜΗΤΡΙ ΘΕΩΝ ΣΙΠΥΛΗΝΗ. *Matri Deùm Sipylenæ*. Quantæ venerationis fuerit hoc Numen, explicat marmor Arundellianum inter Oxonienſia deſcriptum, pag. XI, in quo ſe fœdus obſervaturos jurantes Smyrnæi & Magneſii, conceptis verbis hæc declarabant. Ομνύω Δία Γῆν, Ἥλιον, Ἄρη, Ἀθηνᾶν, Ἄρειαν, ϗ τὴν Ταυροπόλον ϗ τὴν ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΝ ΣΙΠΥΛΗΝΗΝ, ϗ τὰ λ. Hoc eſt, *Juro per Terram, Solem, Martem, Minervam, Martiam, Dianam, & MATREM SIPYLENEM* &c. A monte Sipylo dicta eſt, ut Berecynthia, Idæa, Phrygia, à locis cognominibus. Sancto ejus ærario applicabatur alienationis ſepulcralis mulcta, ſi quando facta fuiſſet. Egregiam hujus Deæ inſcriptionem Smyrnæ effoſſam ex Th. Reineſii Syntagmate vulgavimus, ſupra pag. 213. Nec mirandum eſt Deam hanc Sipylenem ſuſcipiendæ mulctæ capacem fuiſſe, quæ etiam ab Ulpiano inter Numina hæreditatis capacia numeratur. Is quippe illa nominat quibus Principum conſtitutionibus facta hæc fuit poteſtas, non ſecus ac noſtris temporibus, *l'Arca di S. Antonio*, ut Patavii vulgò dicitur, & ſancti xenodochiorum aut monaſteriorum aut confraternitatum protectores, & mulctis, & teſtatorum voluntate, & Magiſtratuum edictis, non exiguam bonorum copiam ſibi vindicant. Hanc Deam à Smyrnæis olim cultam fuiſſe probat æreus hic nummus, de quo aliàs.

ΔΗΝΑΡΙΑ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. *Denariorum duo millia & quingentos*. In Oxonienſi marmore CXXXVI, Amilla Metrei filia

filia prohibet ne quis in suum sepulcrum inferatur: *Si verò quis injiciat, solvat Smyrnæorum Senatui mille denarios:* ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΒΑΛΗ ΔΟΤΩ ΤΗ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΓΕΡΟΥΣΙΑ. Eadem porro denariorum summa in alio marmore pariter Oxoniensi describitur, eamdem ob causam solvenda, *Denariorum argenti duo millia & quingenti;* ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. Atque inscriptio alia producitur à Th. Reinesio, è marmore quod visitur apud Bilegh in agro Essekiano, referente Seldeno, *l.* 1. *de Synedr. Ebr. c.* 14. *p.* 505. ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟΛΜΗΣΕΙ ΑΠΟΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ ΤΙ ΕΞ ΑΥΤΩΝ ΩΔΙΠΟΤΕ ΤΡΟΠΩ ΑΠΟΤΙΣΕΙ ΤΩ ΣΕΜΝΟΤΑΤΩ ΣΥΝΕΔΡΙΩ ΤΩΝ ΕΝ ΣΜΥΡΝΑ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΕΝΑΡΙΑ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. Hoc est, *Si verò aliquis ausus fuerit alienare aliquid ex illis* (fundis scilicet sepulcralibus ab Apollodoro donatis) *ullo modo, solvat honoratissimo consessui Senatorum, sive seniorum, qui Smyrnæ sunt, argenti denarios bis mille quinquentos.* Denarius Romanus moneta est duabus lineis decussatim positis notata, prorsus ut littera X, quibus decem æreos nummos se valere significaret. Καὶ τὸ δεκάχαλκον ἐκαλεῖτο δηνάριον, inquit Plutarchus. Notas suas arithmeticas ex litteris Græcis Græcos sumpsisse, ut ex Romanis Romanos notissimum est.

ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ. *Hujus inscriptionis.* Eamdem habemus formulam passim in antiquis lapidibus. Marmor Oxoniense, num. LXXIX. hic transcribendum curavimus, tum quod è Smyrna ad occidentales regiones delatum sit, tum quod Inscriptionem nostram simili emptione, similibusque formulis illustret.

ΑΓΟΡΑΣΑΣ ΤΟ ΘΩΡΑΚΕΙΟΝ ΚΑΙ	*Emens hoc Thoraceum &*
ΤΑΣ ΕΠ ΑΥΤΩ ΣΟΡΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΚΑΙ	*tria in eo sepulcra, &*
ΠΡΟΣΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΑΣ ΤΗΝ ΚΑΤ' ΑΥ	*insuper exstruens in eo*
ΤΟΥ ΚΑΜΑΡΑΝ ΝΕΙΛΩ ΟΙΚΟΝΟΜΩ	*Camaram Nilo, Oeconomo*
ΑΣΙΑΣ ΤΩ ΕΑΥΤΩ ΠΑΤΡΙ ΚΑΙ ΕΑΥ	*Asiæ, patri suo, & sibi*
ΤΩ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΙ ΚΑΙ ΤΕΚΝΟΙΣ ΚΑΙ	*& uxori, & filiis, &*
ΕΓΓΟΝΟΙΣ ΚΑΙ ΘΡΕΜΜΑΣΙΝ ΤΑΥ	*nepotibus, & alumnis.*
ΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΑΠΟΚΕΙΤΑΙ	*Hujus inscriptionis reponitur*
ΕΞΣΦΡΑΓΙΣΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ	*tabula signata in Smyrnæ*
ΑΡΧΕΙΟΝ.	*Archivis.*

Inscriptiones autem *sepulcrorum quas hodie passim* ἐπιτάφια *vocant* inquit Cicero, *l. de sen.* 81. Græcè dicuntur ἐπιγραφαὶ.

ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ. *In Archivis.* Doctissimus marmorum Oxoniensium Interpretes constanter *in Archivis* traduxit, omisso singulari, fortè quòd ab eloquentiæ Parente usurpatum non fuerit. Ita desinit Appen-

dicis

dicis Inſcriptio, num. XVI. noſtræ ferè ſimilis, *Hujus ſcripti ſignata tabella reponitur in Archivis :* ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΕΚΣΦΡΑΓΙΣΜΑ ΑΠΟΚΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ. Et ejuſdem Appendicis Inſcriptio XXV ita deſinit, *Scripti exemplar reponatur in Archivis :* ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΑΠΟΤΕΘΗΣΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ. Sic deſinit alia ſepulcralis inſcriptio Smyrnæ reperta, & ab erud. Th. Reineſio relata, *in Syntagmate*, *p.* 503. ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΑΠΟΤΕΘΗΣΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ: Antiquitus erat *curia Magiſtratuum*, & *locus collegii colligendi* ἀπὸ τῆς ἀρχῆς *à principatu*. Heſychio & Suidæ fuit χαρτοφυλάκιον, ἔνθα οἱ δημόσιοι χάρται κεῖνται, Servio *armarium & inſtrumentum publicum*, *in quo acta publica aſſervantur*. Erat idem τὸ ἀςεῖον χρεωφυλάκιον & γραμματοφυλάκιον locus in quo debitorum civitatis Syngraphæ adſervabantur. Item νομοφυλακεῖον &c. *Tabularium* paſſim à Cicerone nuncupatur, *Tabulæ publicæ Heracleenſium, quas Italico bello, incenſo tabulario interiiſſe ſcimus omnes*, pro Archia. Cur illud non fuerit, ut Athenis, in fano Matris Deorum, cui etiam mulcta pendebatur, in quo quidem leges, decreta, juramenta chartaſve publicas recondi & aſſeruari docent veteres: Ἐχρῶντο δὲ Ἀθηναῖοι τῷ Μητρώῳ ἀρχείῳ καὶ νομοφυλακίῳ.

ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ. *Stephanephori*. Coronam geſtantem vocabulum ἐπωνύμως ſignificat: Apud Græcos porrò dignitatem indicabat. STEPHANEPHORORUM genus duplex erat: Alii tam Magiſtratuum cenſuræ quàm Deorum ſacris, annis ſuis electi præerant: Alii exuta poſt elapſum annum dignitate profana, ſeu adminiſtratione civili, perpetuò tamen manebant Sacerdotes honorarii. Utrique autem STEPHANOPHORI nuncupati, quòd univerſis iiſque ſolis coronam lauream geſtare fas erat. In hanc dignitatem evectus fuit Themiſtocles, cùm ſedem haberet Magneſiæ, quam ut panem, ſicut alias Orientis urbes, ut vinum, obſonia, veſtes, & ſtragula ei ſubminiſtrarent dono à Xerxe, acceperat. Audiamus Athenæum, l. XII. c. VIII. Πόσις δ' ἐν τρίτῳ Μαγνητικῶν, τὸν Θεμιστοκλέα φησὶν ἐν Μαγνησίᾳ τὴν ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΝ ἀρχὴν ἀναλαβόντα θῦσαι Ἀθηνᾷ καὶ τὴν ἑορτὴν Παναθήναια ὀνομάσαι. Hoc eſt, *Poſis libro tertio Magneſiorum, ait Themiſtoclem in Magneſia cùm STEPHANIPHORI dignitatem aſſumpſiſſet, Palladi ſacrificaſſe, feſtumque illum diem vocaſſe Panathenæa*. Tarſi eadem ΣΤΕΦΑΝΙΦΟΡΟΥ vox Herculis Sacerdotem denotabat, ut legitur, apud Athenæum, *l.* 5. *c.* 14. Καὶ Ταρσοῦ δὲ Ἐπικούρειος φιλόσοφος ἐτυράννησε Λυσίας ὄνομα. Ὃς ὑπὸ τῆς πατρίδος ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ αἱρεθεὶς, καὶ τὰ λ. ςέφανον δάφνης χρυσῆς ἐςεμμένος. Hoc eſt, *Et Tarſi fuit tyrannus philoſophus, qui à conterraneis civibuſque ſuis creatus STEPHANEPHORUS &c. coronam lauream ex auro geſtans*. Scribit Philoſtratus temporibus M. Aurelii, Heraclidem, Sophiſtam *coronatam dignitatem* ſeu eam quæ STEPHANIPHORI

eſt,

eſt, *apud eos obtinuiſſe, à qua annis ſuis Smyrnæi nomina imponunt*: ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΝ ἀρχὴν παρ' αὐτοῖς ἦρξεν, ἀφ' ἧς τοῖς τίθενται Σμυρναῖοι τὰ ὀνόματα. Ex quibus verbis illuſtrior evadit inſcriptio, ut pote in agro Smyrnæorum reperta, apud quos STEPHANIPHORI nomine annus ſignabatur. Inſigne deſcribitur marmor inter Oxonienſia, Smyrnæorum & Magnetum fœdus continens, cujus principium annum deſignat, his verbis: ΕΠΙ ΙΕΡΕΩΣ ΗΓΗΣΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΙΦΟΡΟΥ ΔΕ ΠΥΘΟΔΟΡΟΥ. Hoc eſt, *Pontifice Hegeſia*, *STEPHANOPHORO autem Pythodoro*. Legitur & ΘΕΥΔΙΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΣ *Theudianus STEPHANEPHORUS* in columna recenſente donaria ad gymnaſii, ut videtur, Smyrnenſis ornatum, pariter inter Arundelliana. Decretum expoſuit doctiſſimus Th. Reineſius, columnæ inſcriptum, Sardibuſque Lydiæ metropoli repertum, in honorem T.Claudii Quirinæ, Præfecti STEPHANEPHORI & Gymnaſiarchæ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥΔΙΣ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ καὶ τὰ λ. Atque etiam ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥΝΤΟΣ Γ. ΠΟΡΚΙΟΥ ΔΟΜΙΤΙΟΥ, *Magiſtratuum gerentis*, in Inſcriptione Oxonienſi CXXIX. Erant ergo illi ut ſupremi Harmoſtæ & Judices in diverſis Aſiæ urbibus, Magneſia, Smyrna, Sardibus, Tarſo. Inſcriptionem Laodiceæ à ſe viſam ad hanc rem ſuppeditat doctiſſimus Sponius, *Itiner. tom. 3. p.* 144.

ΜΝΗΜΑ ΜΟΝΟΜΑΧΙΔΩΝ ΔΟΘΕΝΤΩΝ
ΥΠΟ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΙΦΟΡΟΥ
ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΤΟΥ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΜΗΤΡΟΦΙΛΟΥ.

Hoc eſt, *Monumentum ob agones populo datos ſub Diocle Pontifice maximo & STEPHANEPHORO, Dioclis filio, Metrophili nepote*. Apud Thebanos, Sacerdos annuus Apollinis Iſmenii, puer natalibus forma & robore inſignis, ὁ Δαφνήφορος dictus eſt, ob lauream geſtam, ex Pauſania, *in Bœtic.* Sic apud Græcos, Flaminibus, ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΙΣ nomen fuit, quibus ferre coronam & comam promiſſam proprium erat, qui etiam arma ſumere, aut Phocenſium agros invadere lege vetabantur. Cœterùm paſſim in Inſcriptionibus legitur ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ & ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΣ & apud Euripidem, *in Hippolito*, apud Pollucem, *in comm. Ariſtoph.* & Athenæum, *lib. XII.* pro coronato ſeu coronam geſtante, ut Στεφανήπλοκος apud Theopraſtum *l. 6. hiſt. plant. c. 6.* & Στεφανόπλοκος pro coronario ſeu nectente coronas, ſeu coronamentorum artifice. Qui differant ϛέφανος & ϛεφάνη, docet Caſaubonus, *in comm. Athenæi, l.V. c.VIII.* Explodatur tanta diſquiſitione viri cujuſdam docti opinio ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΝ nomen eſſe familiæ aut cognomen ſibi perſuadentis.

ΜΗΝΟΣ ΤΡΙΤΟΥ. *Menſis tertii*. Difficillimum eſt qualis fuerit ille, menſis certò aſſignare; neque enim Romani Græcis exactè correſpondent

qui;

qui, maximè Attici, à Solstitio æstivo annum inchoabant circa medium Junium: Sic itaque Augustus pro mense tertio intelligendus veniret. Alia deinde difficultas oritur, an Atheniensium mensis hic designetur: Horum enim menses plurimùm differebant à cœterorum Græcorum & Macedonum & Bythiniensium & Cappadocum & Cypriorum & Ægyptiorum & Hebræorum computandi ratione, qui omnes suos singulos & peculiares menses habebant. Boedromionem pro tertio Atheniensium interpretari liceret; sed hæc flocci sunt. Omnium nomina à Grammaticis amplissimè recensentur. Determinatum ullum mensem designari non autumo, ob appositum ΑΙΛΙΟΥ ΒΙΩΝΟΣ nomen: Quippe cùm tertius esse videatur à quo Ælius Bion creatus fuisset STEPHANEPHORUS. Ut enim Athenis solemni titulo, Archontum primi nomine, Fasti & acta publica signabantur, qui ob id ἐπώνυμος τοῦ ἐνιαυτοῦ dicebatur, & Romæ Consulum, sic talis erat Smyrnæ Stephanephori autoritas, ut dignitas vicem epochæ gereret, & inde periodus publica haberetur, quà Inscriptiones exararentur. Unde mensem illum tertium ab eo deducendum esse opinor, à quo Stephanephoream dignitatem suscepisset ille Ælius Bion.

Notas aliquot grammaticales mantissæ loco adjici non inutile arbitror, quippe quæ plus interdum tædii afferant & laboris, quàm mereantur; Jis itaque paucis φάρμακοις mederi conabor.

Quòd unita modò vocabula, modò separata sint, in imperiti cœlatoris seu quadratarii arbitrium aut imperitiam, atque etiam linearum calculum & proportionem rejiciendum est. Egregium est ad hanc rem Clarissimi Sponii testimonium, in Miscell. p. 51. *Omnes ferè Græcas Inscriptiones lapidibus insculptas sine ulla vocum distinctione in Autographis* se legisse profitentis, *è contra verò in Latinis*.

Maxima porrò lapidicidæ nostri observanda est diligentia, qui præterquamquod nullum planè errorem commisit, duobus nominibus non terminatis punctum triangulum apposuit, in prima scilicet & ultima linea, quibus ΑΥΡ. ΑΙΛ· designari ΑΥΡΙΛΙΑΝ· & ΑΙΛΙΟΥ indicaret; quod & in aliis Inscriptionibus antiquis observavimus.

Litera Ξ in vocabulis ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ & ΕΞΟΥΣΙΑΝ paululum à consueto more deflectit, verùm omnimodè in utroque similis est, ut in ære sculpta. Cujus rationem reddit Stephanus, *de Urbibus* in voce ΒΕΒΡΥΚΩΝ: ἔχει γὰρ οἰκειότητα τὸ σ πρὸς τὸ ξ. *Habet enim affinitatem* ς *pro* ξ, quod etiam de ζ potest affirmari. Animadvertit Gruterus, in notarum ac literarum singularum abbreviatione ξ *hodiernum pro antiquo* Ξ *repositum fuisse* in Herculis Inscriptione; vide ejus indicem. Ad quod spectat nummulorum nostrorum ἐπιγραφὴ scilicet dum ALEXSANDER per XS scriptus cernitur, & PAXS, quæquidem binæ litteræ latinæ pro inter-

pre-

pretanda Græcorum Ξ aut Z & æquivalenda repositæ sunt: Sic etiam F E-L I X S antiquitus scribebatur in nummo & saxis: Atque etiam UXSOR in lapide vestibulum decorante ædium Mantuanarum, Patavii.

Δ semper trajicitur, non ima latera conjungendo ad trianguli formam, ut moris est, sed in media litera, quod certè maximam antiquitatem demonstrat.

M etiam maximam sapit antiquitatem, medio pede ad imam literam protracto, quo æqualis sint extremi & medius.

Litera N pro Γ bis monumento nostro inscripta est, scilicet dum vox ΑΝΓΕΙΟΝ iterata est: Nullum enim dubium est duplicem ΓΓ requiri sublata N.

Lineà XII, insolito modo scriptum est Α, unde antiquitatis maximè argumentum deducitur.

Linea penultima Ρ in Γ includitur, fortassis ne ob characterum in ea includendorum copiam, vitiaretur æqualitas, cœterarumque spatium & cancellos superare videretur.

Litera Π in plerisque antiquis Inscriptionibus & præcipuè Smyrnensibus, non integra cernitur, crure sinistro paululum imminuto: ex quo antiquiores æstimandæ sunt.

Litera Υ numquam pura legitur, ei constanter adjecta transversali sive ad latera adjunctis punctis .Υ.

Curiosa illa est τȣ̃ Ω pictura, antiquissimum denotans ævum.

Quæ duæ postremæ notulæ in formam QQ visuntur, ab Amico quodam meo existimabantur compendia, celeritati & excerptioni reperta, a quibus σημείοις Notarii latinè, græcè Σημειογράφοι dicti sunt, Plutarchus *in Catone:* Ουπω γὰρ ἤσκων ἐδ' εκέτίωντο ὓς καλȣ̃σι σημειογράφȣς. Porro finales sunt termini à quadratariis suum opus exornantibus pro arbitrio effecti: Ita aliquando folia visuntur inversa vel recta & surgentia, & nonnulla ad cordis sagittà transfixi figuram delineata sunt, ut summi doloris hyeroglyphicum esse multi censuerint.

In voce ΧΕΙΛΙΑ, ΕΙ scribitur pro Ι, sic in ΑΠΟΤΕΙΣΕΙ pro ΑΠΟΤΙΣΕΙ; Hæc scribendi ratio vulgo occurrit in antiquis monumentis, & nonnulla exempla licuit observare in inscriptionibus quas ad illustrandum hunc lapidem congessimus.

FINIS PRIMÆ INSCRIPTIONIS.

SECVNDA INSCRIPTIO.

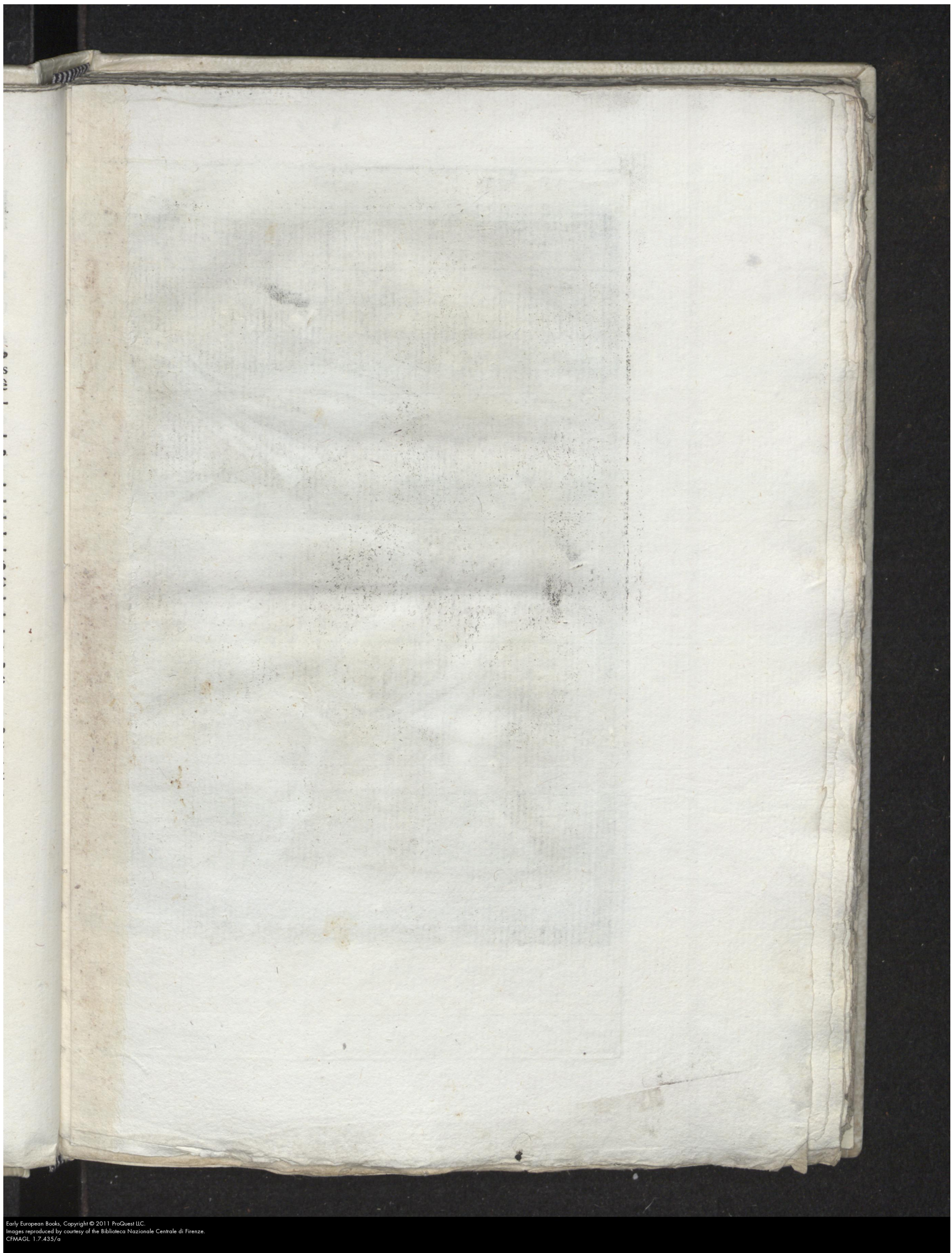
ΛΟ ΜΟΥΡΔΙΟϹ	L. MURDIUS
ΗΡΑΚΛΑϹ ΕΤΩΝ Κ'	HERACLAS, ANNORUM XX.
ΗΡΩϹ	HEROS.

PRæclarum lapidem insigni typo atque insolita inscriptione nobilem conspicientes, nos maxima hilaritate affecisse libenter fatemur, cujus ope ad aliquam antiquarum rerum reconditam eruditionem pervenire facilè speramus. Primùm itaque de titulo dicamus, dein ad cœtera lapidi insculpta, pergamus.

De more atque utilitate ἐπιγραμμάτων, ἐπιταφίων, & aliarum inscriptionum tumulis affixarum, dictum est supra, *pag.* 208. Qualis sit quam nunc intuemur, perpendamus.

In ipso limine, hæret aqua: An ΛΟΜΟΥΡΔΙΟϹ LOMURDIUS, uno nomine legendum? si ita sit, planè à nobis qualis ille fuerit, ignorari fatemur. Si in medio illud secetur, ΛΟΜΟΥΡ quidem pariter obscurum erit; verùm ΔΙΟϹ egregiè sequenti vocabulo conjungeretur, scilicet voci ΗΡΑΚΛΑϹ quæ Doricæ pro ΗΡΑΚΛΗΣ *Herculem* significat, & *Jovis filium*, & *Heroem* ab antiquis habitum. Si verò ΛΟ & ΜΟΥΡΔΙΟϹ disjungi patiantur, cur ΛΟυκιος ΜΟΥΡΔΙΟϹ Lucius MURDIUS non declararentur? abbreviato ut sæpè fiebat prænomine: Lucius equidem frequentissimè à Græcis Romanisque usurpabatur. MURDIUS nomen erat gentis variis nobilitatum cognominibus. Leguntur quippe apud Gruterum MURDII, *Demosthenes*, *Felix*, *Lalus*, *Maximus*, *Phœbus*, *Valens*, *Vitalis*: Et apud Reinesium, *Apollonius*, *Ampix*, *Diadumenus*, *Donatus*, *Eutyches*, *Justus*: Atque etiam MURDIÆ, scilicet *Clymena* & *Prisca*.

ΗΡΑΚΛΑϹ. Vulgaris Dorùm idiomatis, quam dialectum vocant, η in α convertere proprietas est generalis. Hinc pro σελήνην dicunt σελάναν: pro ἥλιον, ἅλιον: pro πύλην, πύλαν. Sic etiam potuit ΗΡΑΚΛΑϹ scribi pro ΗΡΑΚΛΗϹ, dum Herculem significarent. Atque iterum prodiret Doricismus, ε interdum elevans, Ἡρακλῆς pro Ἡρακλέης, quemadmodum ει convertebat in η, scribens ἰδῆν pro ἰδεῖν. Hoc nominis sortitum esse, Herculem asserit Fulgentius, *Mythol. l. 2. c.* 5. quasi Ἡρώων κλέος esset, *virorum fortium fama*. Ab ipso oraculo ipse nomen acceperat; ἦρα γὰρ ἀνθρώποισι φέρων κλέως ἄφθιτον ἕξεις. Ἡράκλεις autem ut apud viros admirantis est & abominantis, quòd Hercules soleat in malis opitulari, ita fœminæ ami-

ΛΟΜΟΥΡΔΙΟΣ
ΗΡΑΚΛΑΣ ΕΤΩΝ Κ
ΗΡΩC

amicam Venerem indicabant, ὦ φίλη Ἀφροδίτη. Conjectura est Lucium MURDIUM hunc nostrum ex Heraclidûm genere ortum fuisse, quique Ἡρακλεῖδαι apud Spartam regnaverant, teste Plutarcho, *in Licurgo*. Sic Hippocrates noster, Heraclidæ filius Ἡρακλείδου υἱὸς, à Sorano dictus est, qui ab Hercule vigesimus numerabatur, ἀφ' οὗ ἦν εἰκοστὸς.

Quin ΕΤΩΝ Κ. ætatem ANNORUM XX. significet, nullum est dubium; & ipsam Equitis nostri effigiei convenientem, plane heroicam. Juvat Plutarchi locus, *de consolatione ad Apollonium*, HEROUM excellentissimos ad senectutem nunquam perventos, quod ab Homero desumptum videtur, *Odissea* ω; Nequeunt senii supremum diem adire.

Passim HEROES Deorum filii nuncupati sunt, qui divinæ humanæque naturæ participes, ideo ἡμίθεοι ἄνδρες intelligebantur. Ita apud Hesiodum, Ἀνδρῶν Ἡρώων θεῖον γένος οἳ καλέονται ἡμίθεοι: Et apud Lucianum, *in Menippo* ἐξ ἀνθρώπου τι καὶ θεοῦ συνθετον. Ut autem Dii censebantur φυσικοὶ καὶ ἀθάνατοι, sic Heroes quasi θνητοὶ θεοὶ habebantur; utpote qui egregiis facinoribus erecti, & supra hominum sortem positi, immortalitatem meruerant: ut Euripilus Herculis nepos, & Jul. Cæsar, in nummis; Hercules, Castor, Pollux, Cyzicus, Achilles, Hector, Ulysses, Memnon, Byzas, Tomus, Seleucus Nicator, Ptolemæus, cæterique urbium conditores, *qui hac de causa HEROES à posteris dicti sunt*, inquit Strabo. Ita Agamemnon suos hortari fingit Homerus,

Ω φίλοι Ἥρωες Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος.

O amici HEROES Græci, famuli Martis.

Longe vetustior est Ἡρωογονία ab Hesiodo descripta, seu HEROUM Natalia. Ejus argumentum tradit Maximus Tyrius, *Dissert. XVI.* Καθάπερ ὁ Ἡσίοδος χωρὶς μὲν τὸ τῶν Ἡρώων, ἀπὸ γυναικῶν, ἀρχόμενος, καταλέγων τὰ γένη, ὅκτις ἐξ ἧς ἔφυ. Illas scilicet recensere quæ HEROES peperissent.

Antiquissimo quidem ævo, HEROES tanquam σωτῆρες *Servatores*, & πατρῴους & ἐγχωρίους vocaverunt Græci, ad quorum cultum, lege Draconis perpetuò tenebantur, quemque *Sacrosanctum* memorat Philostratus. HEROUM etiam ut Deorum in homines iræ timebantur: Ita Pausanias, *l.3.* εἶη δ' ἂν καὶ τὰ μνήματα ἔκ τε ΗΡΩΩΝ ὁμοῦ καὶ Θεῶν ἐς τὸ αὐτὸ, καὶ τὰ λ. Temporis tractu, longè latèque ampliatus est, ut pincernæ unius ex Penelopes amatoribus apud Homerum, *Odyss.* Σ. traditus sit: πῖσεν ἦ κρητῆρα κεράσσατο Μύλιος ΗΡΩΣ ut catamitus Antinous, non in Ægypto solùm, sed & apud Græcos, Hadriani jussu consecratus sit. ΑΝΤΙΝΟΟΣ ΘΕΟΣ, ΑΝΤΙΝΟΟΣ ΗΡΩΣ, in nummis. *Antinous Deus, Antinous HEROS.*

Nonne Constantinum M. irridens Julianus ἄγαθον ΗΡΩΑ nuncupavit? ΗΡΩΕΣ προνωπίοι leguntur apud Dion. Halicarnaſſeum, antiq. lib. IV. *Lares propitii* quibus in ſingulis Urbis compitis ſacella exſtrui juſſerat Servius Tullius. Eos deinde in ſingulis ædibus coli Religio perſuaſit, quorum efflictas imagines populus veneraretur. Eo more Imp. Alexander Severus *Lararium ſibi exſtruxit*, referente Lampridio, *in quo Chriſtum*, *Abrahamum*, *Orpheum*, *Apollonium*, *Achillem*, *Alexandrum M.*, *Ciceronem*, *Virgilium*, ut HEROES ſeu Semi-Deos colebat. Audiamus primum Poetam Chriſtianum, *in Symm. l. 1.*

Et tot templa Deùm Romæ quot in urbe ſepulcra
HEROUM numerare licet: quos fabula Manes
Nobilitat, noſter populus veneratus adorat.

Ultimum porrò commemorat Pauſanias, *l. VI. Apollinis oraculo.*

Ὕστατος ΗΡΩΩΝ Κλεομήδης Ἀστυπαλαιεὺς
Ὃν θυσίαις θιμᾶθ' ὡς μηκέτι θνητὸν ἐόντα: Hoc eſt,

Ultimus HEROUM Cleomedes Aſtypalenſis,
Quem jam immortalem ſuperùm dignamini honore.

Præſertim verò ἀπὸ τῆς ἀρετῆς dicti ſunt qui virtute præſtantes, *ſupra cæterorum naturam & conditionem*, ut loquitur Ariſtoteles, l. 7. Ethic. *ad divinitatis excellentiam accedebant*, οἱ δ' ἀρετῆς ὑπεροχὴν θεῖοι. Quare eadem id ſeu dignitatis ſeu cultus nomen peperit: ΗΡΩΑ καὶ δαίμονα Homerum nuncupat Julianus, *Orat. 3.* talem à Pythio declaratum. Placet hic referre, Arundellianum Marmor, in appendice vigeſimum, ad Heroicæ dignitatis ſignificationem multùm faciens.

Η ΚΡΑΤΗΣΤΗ ΘΥΑΤΕΙ	*Præſtantiſſima Thyati*
ΡΗΝΩΝ ΒΟΥΛΗ ΚΛΩ	*renorum Senatus, Clo*
ΔΙΟΝ ΑΥΡ. ΠΡΟΚΛΟΝ	*dio Aurelio Proclo,*
ΗΡΩΑ ΑΝΔΡΑ ΕΥΓΕΝΗ	*HEROI, viro nobili,*
ΕΠΙ ΣΕΜΝΟΤΗΤΙ ΒΙΟΥ	*ob ſanctitatem vitæ,*
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡ	*& Magiſtratus & munera,*
ΓΙΑΙΣ ΠΑΣΑΙΣ ΔΙΑ ΤΕ ΑΥ	*publica, omnia geſta, & ab*
ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.	*eo & à familia illius.*

Elegans eſt Cl. Sponii interpretatio, qui hanc ipſam inſcriptionem Thyatiræ obſervaverat. HEROIS enim vocem ſignificare docet virum meritis clarum, factorumque laude illuſtrem, quem Galli dicunt, *une*

per-

personne de grand merite. Ita olim Pausanias, *l. X. Xantippum* HEROEM, *virum bello clarum* nuncupavit, τὸν δὲ Ἥρω τοῦτον Ξάντιππον ἐκ ἀφανῆ τὰ ἐς πόλεμον. Eo sensu ad Augustum canit Horatius, *od. XII.*

Quem virum aut HEROA, *lyræ vel acri*
Tibia sumes celebrare, Clio?
Quem Deum?

Quæ quidem à Pindaro, adeo conveniunt, desumpta videntur, *ode 2. Olympion*.

Ἀναξιφόρμιγγες ὕμνοι
Τίνα Θεὸν τὶν ἭΡΩΑ
Τὶν δ' ἄνδρα κελαδήσομεν.

Sæpè etiam HEROS *defunctum* significat κατ᾽ εὐφημισμὸν prorsus ut Græci dixerunt postea μακαρίτας *beatos*. Ita apud Phocydidem.

Ἔσσεαι ἀθάνατος, Θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

Eris immortalis, Deus perennis, nec amplius mortalis.

Consentit Varro, mortuos omnes Deos, Manes existimatos fuisse, unde frequens inscriptio, D. M. Dis Manibus. Hinc legem emanasse constat, *Letho datos, Divos habeto*; quam interpretatur Cicero, *l. 2. de leg.* Ad eamdem refertur Plutarchi locus, in Solone, *Quoniam pium est defunctos existimari sacros sivè sanctos*, ἱερούς. Inde fortè Quintilianus, *Declam. X.* ipsos sepulcri lapides *sacratos morte* appellat. Diligentissimus Pausanias, *l. 1.* docet *Marathonios honorem cunctis habere qui in pugna occubuissent*, HEROASQUE *illos appellatos*: Σέβονται δὲ οἱ Μαραθώνιοι, τούτους τε οἳ παρὰ τὴν μάχην ἀπέθανον, ἭΡΩΑΣ ὀνομάζοντες.

HEROUM autem multitudinem innuere videtur civitas Ægyptia, ad Arabici sinus recessum, ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΙΣ dicta à Ptolomæo, *l. 4. c. 5.* Strabone, *l. 17.* & Herodoto, *l. 2.* Ut taceam *insulas circa Britanniam desertas, quarum nonnullæ*, autore Plutarcho, *Geniorum & HEROUM insulæ dicuntur*. In Attica refert Pausanias, *l. 1.* esse *Aras Deorum qui ignoti vocantur* & HEROUM: Βωμοὶ δὲ Θεῶν τε ὀνομαζομένων ἀγνώστων καὶ ΗΡΩΩΝ. Egregiè sanè docet Joseph, *Ant. Jud. l. 2. c. 12. Græcos suis* HEROIBUS *quos Semi-Deos nuncupant, insulas fortunatas quas habitent, assignàsse: impiorum animis æternùm apud Inferos vexatis, qualis censebantur Sisiphus, Tantalus, Ixion*.

Quin & *Heroicas ætates* nuncupat Cicero, *Ulyssis, Nectoris &c. quibus scilicet* HEROES *vixerant*. Ἡρωΐδας etiam fuisse quas Heroinas, Heroïdes, & He-

& Heroissas, græcisantes Latini dicunt, nummi antiqui testantur. *Juliam Proclam Heroissam*, ΙΟΥΛ. ΠΡΩΚΛΑΝ ΗΡΩΙΔΑ gemini celebrant nummi Mytilenses, ut & ΝΑΥΣΙΚΑΑΝ ΗΡΩΙΔΑΝ *Nausicaam Heroissam*, Alcinoi Phœacum in Corcyra Regis filiam, de qua Homerus, *Odyss.* θ & post eum Athenæus, *l.* I. δειπν. ταύτην δὲ μόνην τῶν Ἡρωΐδων Ὅμηρος παράγει σφαιρίζουσαν. Hoc est, *Solam autem ex Heroidibus*, Nausicaam *Homerus pila ludentem inducit*. Et apud Ovidium, *in Trist.*

Prima locum sanctas HEROIDAS inter habere.

Sed ad inscriptionem nostram revertamur, cui duas non multùm dissimiles adjungam. Alteram inter Marmora Oxoniensia, *Appendicis n°. VI.* cujus typus nostro maximè convenit.

. . . ΟΥΜΟΣ ΗΡΑ	. . . *Umus Hera-*
ΚΛΕΙΔΙΑΝΟΣ	*clidianus*
ΕΤΩΝ ΙΗ ΗΡΩΣ	*annorum XVIII. Heros.*
ΤΑΤΕ ΕΝΕΠΟΙΗΣΕ	*hæc fecit.*

Typum his verbis demonstrat eruditissimus ejus interpres Humpfridus Prideaux: *Infra, Figura incisa virilis nuda; sive equum ducens, sive frœna tenens, & arbor è cujus ramis prodit anguis.* Eamdem etiam vulgavit Th. Reinesius, *in suo syntagmate, p. 624.* adjungendo primæ lineæ ΠΟΣΤ, ut exurgeret Postumus, & pro ΤΑΤΕ substituendo ΤΑΤΗΝ, *alumnum*. Sed cur non ΠΟΣΘ? Posthumus enim apud Latinos dicitur qui ex ea quam pater gravidam reliquerat, natus est, idest, *post humatum patrem*.

Alteram Delphis descripsit amicissimus Sponius, quam in Iterario suo vulgavit, *tom. 3.*

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ	*Chrestus Primi filius*
ΘΕΣΣΑΛΟΣ ΛΑΡΕΙΣΑΙΟΣ	*Thessalus, Larissæus,*
ΠΕΛΑΣΓΙΩΤΗΣ ΕΤΩΝ ΙΗ	*Pelasgiotæ, annorum XVIII.*
ΗΡΩΣ	*HEROS*
ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.	*Chreste, Vale.*

Hactenus de inscriptis lapidi characteribus, & fortassis quàm par erat diffusius; crescentibus sub manu istis cultiorum Musarum fructibus: Jam ad typi interpretationem accedamus.

La-

Lapidis sepulcralis mediam & nobiliorem partem occupat Eques tunicatus & chlamydatus, pateram dextrà tenens, coram ara quadrata accensa, ad cupressum, cui intortus anguis, capite prominente sacrificantem benignè excipere videtur. Hunc sequitur puer tunicatus pallium gerens. Inter equi pedes, canis herum sequitur. Quæ singulatim perpendere animus est.

An eques ille sit HEROS lapidi inscriptus, an alter HEROIS honores exequens, cuilibet, interpretari sit licitum.

Volunt quidam hoc Equite denotari funebrem Decursionem, quam περιδρομὴν vocabant Græci, in illustrium virorum seu HEROUM funeribus usitatam. Ac fortè certamina illa equestria ab Hercule instituta, de quibus ita Dion. Halicarnasseus, l. 4. *Certamina quidem funebria in honorem clarorum virorum, gymnica & equestria, à necessariis facta tradunt, ut ab Achille in Patrocli, & multo ante ab Hercule in Pelopis funere.* Illorum amplissimam mentionem facit Homerus, *Iliad.* Ψ.

Οἱ δὲ τρὶς περὶ νεκρὸν ἐΰτριχας ἤλασαν ἵππυς
Μυρόμενοι, καὶ τὰ λ. Hoc est,

Illi autem ter circa cadaver pulchrè crinitos egerunt equos, lugentes &c. Unde scripsit Poetarum Princeps, *Æneid. l.* 11.

Ter circum accensos cincti fulgentibus armis
Decurrere rogos, ter mæstum funeris ignem
Lustravere in equis, ululatuque ore dedere.

Quid sit decurrere, docet Livius, *l. X. de bello Macedonico*, his verbis: *Mos erat, lustrationis sacro peracto, decurrere exercitum, & divisas bifariam acies concurrere ad simulacrum pugnæ.* Unde A. Gellius, *l. VII. Ut in Decursionibus ludicris aut simulacris præliorum voluptariis fieri videmus.* Funebres autem Decursiones Imperatorum Romanorum plurimi autores commemorant, quas à Pœnis, Hispanis, Getisque, in Principum & Illustrium suorum funeribus usurpatas, non pauci tradunt. Eò refertur quod legimus in Fragmentis Ctesiæ medici, vetustissimi de rebus Persicis autoris, *Zarinæ Sacarum in Persia Reginæ collosseam effigiem super bustum erectam, & HEROICOS illi honores consecratos*, τιμὰς ἡρωϊκας ἀπονεῖμαι.

Relicta cuilibet arbitrii libertate, mallem de funebri sacrificio lapidem hunc interpretari: HEROIBUS quippe parentari constat ex Aristotele, *de mundo*, Θεῶν τε θυσίαι, καὶ ΗΡΩΩΝ θεραπεῖαι, καὶ χοαὶ κεκμηκότων. *Diis sacrificatur; Geniis ministratur; obitis, libatione perfunditur.* Ad cujus interpretationem maximè convenit Apulii traductio *Genios* pro HE-

ROI-

ROIBUS interpretantis. Audiamus Herodotum, *l. 7. c. 43.* Ξέρξης ἐς τὸ Πριάμου Πέργαμον ἀνέβη, ἵμερον ἔχων θεήσασθαι· θεησάμενος δὲ καὶ πυθόμενος κείνων ἕκαστα, τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔθυσε βοῦς χιλίας· χοὰς δὲ οἱ Μάγοι τοῖσι ΗΡΩΣΙ ἐχέαντο. Hoc eſt, *Xerxes Priami Pergamum aſcendit, loci viſendi cupidus: Quod ubi contemplatus eſt, & ſingula quæque audivit, Minervæ Iliadi mille boves immolavit, quorum libamine Magi* HEROIBUS *parentaverunt.*

Huc referre confert priſcorum hominem morem triplici modo mortuis parentantium, Inferiis ſcilicet, epulis & ludis: Inferiæ *ſunt ſacra mortuorum ab inferis dictæ*, ut docet Servius, *ad l. X. Æneid.* vel ab inferendo, *quòd mortuorum umbris inferantur*, ut vult Turnebus, *l. 4. Adverſ. c. 22.* Teſte Feſto, *Erant ſacrificia quæ Diis Manibus inferebant.* Ita Suetonius, *in Caligula, c. 3.* de Germanico: *Si clarorum virorum ſepulcra cognoſceret, inferias Manibus dabat.* Eaque vel liquoribus, vel victimis. Illi autem maximè erant aqua, vinum, lac, ſanguis, & unguentum, quorum omnium luculenta ſunt apud claſſicos Autores teſtimonia. Vinum autem in patera contentum eſſe conjectura eſt, ex Feſto: *Reſperſum vinum ſignificat apud antiquos, quia in ſacris Novemdialibus vino mortui ſepulcrum ſpargebatur.* Erat autem hoc vinum plerumque merum, quo utebantur in libationibus, ut legitur apud Euſtathium, & Virgilium, *l. V. Æneid.*

Hic duo rite mero libans carcheſia Baccho,
Fundit humi.

Ita etiam Apulejus, *l. 4. Mileſ. Poſt illum ſermonis terminum poculis aureis memoriæ defunctorum commilitonum vino mero libant.* Interdum lacte, & ſanguine ſitabant, ut legitur apud Virgilium, *l. 3. Æneid.*

Inferimus tepido ſpumantia cymbia lacte
Sanguinis & ſacri pateras.

Commentatur Servius: *Ideo lactis & ſanguinis mentio facta eſt, quia affirmantur animæ, lacte & ſanguine delectari:* Et paulo poſt: *Benè animam lacte & ſanguine dicit elicitam ad tumulum: Lacte namque nutritur corpus poſt animæ conjunctionem, & anima ſine ſanguine nuſquam eſt, quo effuſo recedit.*

Pateram quovis liquore plenam Eques dextrà tenet, aræ effundere paratus. Erat illa *poculi genus latum ac patens quod ſimulacrorum porrectis manibus ſuſtinebatur*, inquit Cicero, *de divin.* Et quod victimarum ſanguinem etiam excipiebat. Gratè recordor talem mihi antiquam fuiſſe pateram integerrimam viridis coloris, ſeu Smaragdinæ æruginis, ab Italis nuncupatæ *di patina verde*, quam in Cæſareo Viennenſi cimeliarchio collocaſſe glorior.

He-

Heroem nostrum aperto capite lapis exhibet, sed vestitum. Tunica quidem inferior mihi esse videtur; superior ad Chlamydem περιβόλαιον, Lænam, χλαῖναν, & Lacernam, & Sagum, & Paludamentum potest revocari, quæ etsi aliquam habeant dissimilitudinem, in eo tamen conveniunt, ut cœteris superinjecta vestimentis, arçendo frigori, humeros tegant, & à summo pectore abduci queant. Chlamys de qua hìc præcipuè, *vestis erat militaris & regia*; ait Cicero, *Veterum HEROUM gestamen* inquit Ammonius, τετράγωνον ἱμάτιον, cui *formam terræ habitabilis* σχῆμα χλαμυδοειδῆ constituit Strabo, *l.* 1. Unde Macrobius: *Veteres omnem habitabilem terram extentæ chlamydi similem esse dixerunt:* Illam ita describit Plinius. *Orbe gyrato, dextra lævaque, anguloso procursu*; Laxa erat, ut retro facilè rejiceretur, & ideo fibula in summa sui parte nectebatur, ne decideret: Unde dicta etiam *fibulatoria*. A Rege Numa inventam scribit Suidas, dissimilem à Temeni Arcadis chlamyde, quam primus *hoc modo circumjecit &c.* Τοῦτον περιβάλετο τὸν τρόπον, inquit Ælianus, *lib.* 2. *c.* 3. Hanc Tunicæ injici, clarum est ex Homero, apud quem *HEROES primò Clænas, mox & Tunicas exuunt*. De hac non minùs acriter quàm doctè disputaverunt Oct. Ferrarius, Italus, & Alb. Rubenius, Belga. Porrò notatu dignum est, tum à Græcis tum à Romanis, Chlamydem primis temporibus nuncupatam fuisse Ἡρωϊκὸν φόρημα, *Heroicum gestamen*, quæ tandem in frequens militum indumentum abjit, ut videre est in variis Columnæ Trajanæ & Antoninianæ tabellis, Germanorum etiam Chlamydem repræsentantibus.

Interior vestis, χιτωνίσκον, χίτων, χιτώνιον & κολόβιον Græcis, Latinis *Tunica* dicebatur, interula, subucula, & indusium, nonnihil pro ratione temporum aut materiæ variantia; à quibus proculdubio amictus illi Galli derivantur, *chemisette*, *hocqueton*. Vestis erat brevis, ad poplites usque protensa, tunicis talaribus exceptis, & illa sine manicis. Duplex hujus erant species; aliæ manicatæ, Græcis χειριδῶτοι dictæ, quia χειρίδας sive manicas haberent; tales erant muliebres, tales etiam apud viros barbaros, Medos, Persas & Pœnos. Aliæ sine manicis, quales virorum Græcorum & Romanorum; ita breves ut ad cubitum non descenderent, cùm manuleatæ ad καρπὸν usque devenirent, à quo καρποτοὶ dictæ: At hæ apud Græcos Romanosve non sine probro gestabantur. Tunica plerumque alba erat, interdum purpurea, qualis matronarum, nonnunquam melina, hoc est inter album & flavum, atque etiam rutila, qui color erat Boeticæ lanæ. Duplex interdum erat, quarum inferior nunquam cingebatur, exterioris verò cinctus laxior (quo utebatur Cæsar) fecit ut audacior à Sylla judicaretur, de quo Plutarchus. Alia etiam erat tunica Senatoribus, alia Equitibus propria, ut non mirer ejus usum omnibus tandem etiam plebejis fuisse promiscuum. Tunicam inter & Colubrium parva erat differentia quæ ad nos non spectat.

Serpentes à Veteribus multarum rerum symbola fuere, de quibus præcipuè inter Tristanum à S. Amante Gallum, & ampl. Guevartium Antuerpiensem, controversum est. Ad propositum nostrum facit illos HEROIBUS consecratos, ut patet ex Plutarcho, *in Ag. & Cleom. Paucis post diebus, qui Cleomenis corpus cruci suffixum custodiebant, DRACONEM ingentem conspexerunt, qui caput illius circumplicabat, faciemque contegebat, ne avis carnivora eam ulla attingeret. Hinc superstitio incessit Regi trepidatioque aliarum expiationum mulieribus aditum præbens, quasi virum interfecissent divinum & humana sorte majorem. Alexandrini quoque excurrebant ad ipsum locum, ac HEROEM, Cleomenem, Deorumque filium appellabant.* ΗΡΩΑ Κλεομένην καὶ Θεῶν παῖδα. *Usque dum reflexerunt eos doctiores, qui docuerunt apes ex bobus, ex equis vespas putrescentibus germinare, scarabeos ex asinis, humana verò corpora tabe medullæ inter se compacta & concreta edere ANGUES. Qua re animadversa Veteres HEROIBUS DRACONEM consecrarunt.* Καὶ τοῦτο κατιδόντες οἱ παλαιοὶ μάλιστα τῶν ζώων τὸν ΔΡΑΚΟΝΤΑ τοῖς ΗΡΩΣΙ συνῳκείωσαν.

Virgilius ultrò innuit serpentes esse loci Genios & HEROUM famulos: Hæc sunt ejus carmina, *l. V. Æneid.*

Dixerat hæc; adytis cùm lubricus anguis ab imo
Septem ingens gyros, septena volumina traxit,
Amplexus placidè tumulum, lapsusque per aras:
Cæruleæ cui terga notæ, maculosus & auro
Squamam incendebat fulgor, ceu nubibus arcus
Mille trahit varios adverso Sole colores.
Obstupuit visu Æneas: Ille agmine longo
Tandem inter pateras & levia pocula serpens
Libavitque dapes: rursusque innoxius imo
Successit tumulo, & depasta altaria liquit.
Hoc magis inceptos genitori instaurat honores,
Incertus Genium-ve loci, famulum-ne parentis
Esse putet.

Serpentum cultum à Christianis quibusdam Ophitis à Serpente dictis, docet S. Epiphanius, *l. 1. t. 3. c. 37. Absurda hi eructant, & velut à novo Dæmone decepti, serpentem colunt.* Paulo post; *Serpentem autem divina Scriptura vocat Diabolum, non quòd omnino talis sit formæ* &c. Et iterum: *Ridiculum est hoc dogma, itemque qui ipsi addicti serpentem velut* Deum *colunt.* Deinde: *Nam serpens apud ipsos se-ipsum Christum esse dixit.* Rursus: *Attribuunt Ophitæ huic serpenti omnem cognitionem, fabulosè introducentes ea quæ ab ipsi putantur mysteria.* Tandem: *Colunt igitur ipsum propter hanc cognitionem, & panem ipsi offerunt (habent enim naturalem serpentem*

tem

tem quem in cysta quadam alunt) unde non solùm frangunt panes in quibus idem serpens obvolutus est, & accipientibus tradunt: Sed etiam unusquisque salutat serpentem, ac osculalatur ex ore: Adorant autem hunc, & mysteria sua perficiunt.

Idem ferè docet D. Augustinus, *l. de hæresibus, ad Quod vult Deum, hær. XVII. Ophitæ à colubro nominati sunt, coluber enim Græcè* ὄφις dicitur: *Hunc autem (colubrum qui decepit Adam & Evam) Christum arbitrantur; Sed habent etiam verum colubrum, quem nutriunt & venerantur. Qui & incantante Sacerdote egreditur de spelunca, & ascendit super altare innixum speluncæ, & oblationes eorum lambit, & involvens se circa eas, regreditur ad speluncam: Et ita confringunt oblationes in Eucharistiam, quasi à Serpente Christo, ut illi putant, sanctificatas.*

Hæc certè ab Ethnicis primùm desumpta, & sanctissimæ nostræ Religioni pro istorum hæreticorum mente accommadata videntur: A Serpentibus enim mira orta esse vulgo persuasum erat:

> *Magnus Alexander nec non Augustus habentur*
> *Concepti Serpente Deo,* Sidon. Apollinaris.

Sed de serpente finiamus, ad quem cypresso intortum pertinet illud Plinii, l. 24. c. 15. *Chamæcyparissam ex vino potam contra serpentium omnium venena, scorpionumque ictus pollere.* Pertinet etiam Inscriptio Gruteriana, nona, paginæ DCLIX. in cujus ima parte insculptus est equus, cui viator seu venator insidet: Paulò inferiùs, aper est, & quercus. Typus noster non multum absimilis est, minùs tamen verè, ut opinor, descriptus: Inscriptio autem talis est quæ Romæ visitur.

D. M. CHRYSANTUS TRYPHOSÆ ALUMNÆ MEMORIÆ CAUSA.

Herum sequi videtur Juvenis, quem ideo *ἱππάγον* lubenter dicerem, à quo Galli nobiles servos nuncupavere *Pages*, honorarios pueros. Interdum illi monumentis insculpti, hydriam tenent, unde ita Grammatici: ἔθος δὲ ἦν καὶ τοῖς ἀγάμοις ἀποθανοῦσι λουτροφορεῖν, καὶ ἐπὶ τὸ μνῆμα ἐφίστασθαι· τοῦτο δὲ ἦν παῖς καὶ ὑδρίαν ἔχων. Hoc est, *Mos autem erat cœlibibus defunctis hydriam gestare, & mo-*

numento incidere ; Hic erat puer hydriam tenens . Sed multò ante Demosthenes, ἐν τῷ πρὸς Λεοχάρην : Ηρρώστησεν ὁ Ἀρχιάδης, καὶ τελευτᾷ τὸν βίον ἀπόντος τοῦ Μειδυλίδου, ἄγαμος ὤν. Τι τούτου σημεῖον Λουτροφόρος ἐφέστηκεν ἐπὶ τῷ Ἀρχιάδου τάφῳ. Hoc est, *Ægrotavit Archiades, & obiit absente Midulida, cælebs. Quale hujusce rei signum? Hydriam ferens stabat super Archiadis sepulcrum.* Cœterùm Juvenis noster tunicam etiam induit, vestem liberis ac servis, excepto colore, communem : Hinc *tunicatus populus, tunicata plebs*. Erant præterea servi apud Romanos sæpè lacernati, birrosque ac cucullos induti. Apud Græcos, præter tunicam, erant palliolati ; ut enim Romanorum Toga, sic Græcorum Pallium gestamen fuit ; unde apud Plautum, cùm se ad cursuram instituunt, *palliolum in collum jaciunt* : Et illud esse videtur quod Herois nostri Ephebus sinistrà gestat ; ut expeditior esset. Gerebant interdum illi & Chlamydem, ita apud Plutarchum *in Catone min.* Ephebi in Chlamydibus ; ἐν οἷς ἔφηβοι μὲν χωρὶς ἐν χλαμύσι καὶ τὰ λ. Tunicam ambit & ligat semi-cinctium, pro more servorum mensæ aliis-ve in locis ministrantium : Ita apud Suetonium, *lintea præcinctos instar ministrorum*. Subligaculi pars inferior cernitur : Tegumentum erat ab umbilico tegens ad mediam tibiam, *velandis præcipuè obcœnis*, inquit Cicero ; *Scenicorum morem tantam habuit à vetere disciplina verecundiam, ut in scena sine subligaculo prodeat nemo*. Seruis apud Græcos comam nutrire nefas habebatur, hinc puero, pauci capilli.

De insculpta arbore dicamus, quam Cupressum esse nobis constat, metam in fastigium acuminatam ducentem, caudice glabro, comà semper virentem. Funesta censebatur illa domus in qua quis mortuus erat, quare illam ne quis imprudens introiret, indiciis monebatur, arboribus scilicet Picea aut Cupresso : Ita Plinius, *lib. XVI. cap. X. Picea montes amat atque frigora : Feralis arbor & funebri indicio ad fores posita, ac rogis virens*. Idem ib. *c. XXIII. Cupressus Diti sacra, & ideo funebri signo ad domos posita*. Optimè Servius, ad l. IV. Æneid. *Romæ moris fuit propter cæremonias sacrorum quibus Populus Romanus obstrictus erat, ut potissimum Cupressus, quæ excisa renasci non solet, in vestibulo poneretur*. Rationem reddit Festus, *Quia hujus generis arbor excisa non renascitur : Sicut ex mortuo jam nihil sperandum est, quam ob causam in tutela Ditis patris esse putatur*. Audiendus iterum est eximius Virgilii interpres Servius, cujus hæc sunt verba : *Varro dicit pyras idea Cupresso circundari solitas, propter gravem ustrinæ odorem, ne eo offendatur populi circumstantis corona, &c.* Hæc autem sunt Virgilii carmina :

Ingentem struxère pyram, cui frontibus atris
Intexunt latera, & ferales ante Cupressos
Constituunt.

Ali-

Alibi etiam Cupressum hac de causa *atram* nuncupat, *Æneid.* 3. Idem ferè canit Ovidius, *l.* 3. *Trist. Eleg.* 13.

Funeris ara mihi ferali cincta Cupresso
Convenit, & structis flamma parata rogis.

Atque Venusinus Poeta:

Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor, neque harum quas colis arborum
Te, præter invisam Cupressum,
Ulla brevem Dominum sequetur.

Cupressos etiam arbores adnotavit circum militares sepulturas emeritus Antiquitatis Mysta, P. Bellorius, in columna Trajana, *tabul. XLII.*

Hæc apud Romanos observabantur, proculdubio à Græcis accepta. Multa quippe hujus ritus Græca supersunt commenta, sive fabulæ sint, sive historiæ; Ut de Borea Celtarum Rege, quem primum commemorant in amissæ filiæ Cyparissæ tumulo consevisse novum genus hujus arboris: Tum etiam de lugubri Cyparissarum Eteoclis filiarum, in puteum prolapsu, quæ Telluris jussu in plantas proceritate sibi similes & cognomines conversæ sunt. Tum de Cyparisso ab Apolline in arborem commutato, Audiamus Ovidium, *metam. l. X.* *Lugebere nobis,*
Lugebisque alios, aderisque dolentibus, inquit.

Cupressus ideo mortuis consecratur, quòd *& fructu caret & semel cæsa nescit renasci*. Vnde ejus umbra *infausta* censebatur, *nec quidem gratiosa*. Memorat Thucidides *hist.* 2. arcas fuisse ex Cupresso, quibus mortuorum efferrentur ossa, qui in bello fuissent cæsi: Id solitum fieri διὰ τὸ ἄσηπτον εἶ), *quòd putredinem arbor nesciat*. Unde æternus est illis nitor: Ad duritiem etiam & siccitatem potest referi, quam Galenus commemorat, *l. 7. de simpl. medicam.* his verbis: *CUPRESSI folia, germina, pilulæ, recentes & molles, magno vulnera conglutinant in duris corporibus: Ex quo clarum est quòd resiccandi vim habeat*. Notat Mathiolus ad Dioscoridem, *CUPRESSOS apud Italos in cœmiteriis coli, cùm funebris arbor olim fuerit habita, plurimasque videri non longè Patavio in colle circa Eremitarum cœnobium*.

Observat vir summus Jos. Scaliger, non adeo vetustum, nec tam frequentem Cypressi usum in funeribus videri: *Non vetustum, quòd peregrina arbor fuerit, & serò Romam advecta, non multò ante ætatem Catonis,* de quo Plinius, *l. 16. c. 33.* *Non frequentem, quòd pauci initio in agris aut intra urbanas villas eam arborem instituerint. Atque ideo divitum tantùm,*

non omnium , ædibus funeſtis illam propoſitam veriſimile eſt ; teſte Lucano,

Et non plebeios luctus teſtata Cupreſſus.

At ideo maximè HEROIBUS, viris hominum primariis, conveniebat.

Cupreſſi patria ac proprium natale ſolum, Creta inſula eſt; nam inibi quocumque loco terra moveatur, ſubactaque ſit, niſi ſerantur alia, hæc ſua ſponte gignitur: *In Idæis etiam montibus* qui ad Troadem ſpectant, *non appellato ſolo, Cupreſſus numeroſa ſponte proſilit*. Quod admiratione non vacat, alibi nonniſi tempore & perquam diligenti cultura proveniens, & cultorem maximè faſtidiens. A re noſtra minimè alienum eſt, Veteres non aliam ob cauſam ex cupreſſina materie ſimulacra ſculpere, niſi quòd ad æternam diuturnitatem permanſura putarentur, veluti *Romæ illud Ve-Jovis in arce, quod ab anno V. C. DLI. dicatum*, temporibus Plinii integrum erat: *Plin. l. 16. c. 40.*

Nulla phalerarum, habenarum atque frænorum veſtigia ſuperſunt, quæ temporis edacitate perjiſſe veriſimile eſt: Suà enim exſtantià atque tenuitate, primùm rumpi ac deſtrui conjicimus. Cujus exempla innumera præbent mirabiles illæ Romanæ columnæ, Trajana & Antoniniana. Certum eſt porrò frænis lupatiſque equos vetuſtiſſimis temporibus domitos & coercitos fuiſſe; quorum inventores perhibentur Pelethronii Theſſaliæ populi. De quo ita Virgilius, *l. 3. Georg.*

Fræna Pelethronii Lapithæ gyroſque dedere,
Impoſiti dorſo, atque equitem docuere ſub armis,
Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos.

Ad rem faciunt hæc Plinii verba, *l. 7. c. 56. Quæ quis invenerit in vita. Equo vehi Bellerophontem: Frænos & ſtrata equorum, Pelethronium: Pugnare ex equo, Theſſalos qui Centauri appellati ſunt*. Et l. 8. c. 42. *Equum indignatione, accenſum domitis frænis, ne regi poſſet, præcipitem in abrupta iſſe*, legimus apud Horatium, od. 8. *Lupata fræna* ita opinor dicta, quòd luporum dentes illis aptarentur.

Aliud feratur judicium de ſtapedis, ſtaffis, ſubicibus pedaneis ſeu equitantium adminiculis, quibus pedes inſeruntur, jis quippe nec à Græcis nec à Romanis nomen inditum eſt, iſtius uſus planè ignaris. Hujus lapidis elegantiam adauget Equitantis noſtri integritas, cujus pedes ſtapedarum auxilio nullo modo ſublevatos fuiſſe manifeſtò conſpicitur. Ad cujus rei illuſtrationem nonnulla hic exponere concedatur.

Suetonius de Germanico verba faciens, *in Calig. c. 3.* hæc ſcribit, *For-*

mæ

mæ minus congruebat gracilitas crurum, sed ea quoque paulatim repleta, assidua equi vectatione post cibum. Hanc autem *crurum gracilitatem* docet *in ejus comm.* ὁ πανὺ Causaubonus, quod ex Galeno nostro didiscerat, *l. 5. & 6.* ὑγιεινῶν, *duobus potissimum modis sanari, dropace & convenientibus exercitationibus*: Atque hic fortassis ex Plinio scribente, *l. 27. c. 4. Equitatio stomacho & coxis utilissima*: Deinde, *l. 28. c. 15. Femina atteri adurique equitatu notum est*. Audiamus iterum Pergamenum, *l. 2. c. 10.* ὑγιεινῶν. *Nonnulli tamen motus planè mihi sunt, veluti equitatio: Non enim ut in vehiculis, præsertim in quibus stratus quiescas, ita etiam cùm equo insideas, ut à gestante tantùm agiteris, ipse nihil agas; quin spinam erectam sustinere, tum utrisque feminibus, equi costis firmiter hærere, & crura extendere oportet, etiam ante prospicere: In quo non modo visus exercetur, sed etiam collum laborare, præcipuè tamen viscera hoc genere agitantur*: ἔνιαι μέν τοι κινήσεις εἰσὶ μικταὶ, καθάπερ καὶ ἱππασίαι, καὶ τὰ λ. Jam olim docuerat Hippocrates, *lib. de aere, loc. & aq. Scythas ad Venerem impotentiores, ex lassitudine oborta ab equitatione continua*. Καὶ ἔτι ὑπὸ τῶν ἵππων ἀεὶ κοπτόμενοι, ἀσθενεῖς γίγνονται ἐς τὴν μῖξιν. *Et cap. XI.* rem ulteriùs explicavit: *Ab equitatione ipsa diuturni eos corripiunt articulorum dolores, nimirum propendentibus semper ex equis earum cruribus; deinde claudi fiunt, contrahunturque coxendices, quum invaluerit morbus*. Ὑπὸ τῆς ἱππασίας, καὶ τὰ λ. Et paulo post, *Ubi enim maximè & frequentissimè homines equitant, ibi plurimùm à diuturnis doloribus, articulorum coxendicumque, & maximè pedum corripiuntur, &c.* Ὅκου γὰρ ἱππάζονται μάλιστα καὶ πυκνότατα, ἐκεῖ πλεῖστοι ὑπὸ κεδμάτων καὶ ἰσχιάδων καὶ ποδαγριῶν ἁλίσκονται, καὶ λαγνεύειν κάκιστοί εἰσι. Quæ omnia faciunt ut mirer stapedarum usum nonnisi posterioribus sæculis inventum fuisse, cujus etiam origo nos latet: Certum est porrò Staffas subsellares ab Avicenna nuncupari, è sella pendentes. *Can.* 1. Florebat autem duodecimo à Reparata Salute sæculo.

Canis in ima lapidis parte ultra equum sculptus est, animal fidissimæ custodiæ, cui amor in Dominos φιλανθρώπε & φιλοδεσπότε cognomen dedit. Odium ejus in externos, incredibili ad vestigandum sagacitas narium, alacritasque in venando, celeberrimum faciunt. Canem huic lapidi insculptum explicare videntur tum Homerus tum vetustissimi alii Scriptores, qui passim HEROIBUS suis asseclas canes dederunt, ut in horum commendationem, Ulyssem post XX. annos redeuntem, è suo cane primùm agnotum fuisse retulerint.

Inter quadrupedes, canis fidelis:
Inter quadrupedes, canis, voluptas:
Inter quadrupedes, canis patronum
Cognoscit, veneratur, & tuetur, &c.

Hunc

Hunc autem ex gracili corpore, tibiis altis & oblongo capite, leporarium cursorem decumanum esse conjicimus, proculdubio ab hero in deliciis habitum.

Tria hæc animantia, homo, equus, & canis, mihi in mentem revocant quod docet Albertus Magnus, *de mort. & vita*, *trac.* 2. *Tres vitæ canis faciunt equi vitam, & tres vitæ equi faciunt vitam hominis*.

De Patera verbulum dicamus. Vas erat quod *simulacrorum porrectis manibus sustinebatur*, inquit Cicero, l. de divin. *In sacrificando Deis, Hoc poculo Magistratus dat Deo vinum*: Varro, lib. 4. *Mercurius è patera sanguinem visus est effundere*. Etiam apud Ciceronem, *Excipere sanguinem patera*. Et apud Horatium, *od. XIX.*

Bini cum patera meri,
Mactata veniet lenior hostia.

FINIS SECUNDÆ INSCRIPTIONIS.

TER-

1146 246

n. c.
b. f.
ΠΑΝΦΙΛΟϹ
ΑΛΕϹΞΑΝΔΡΟϹ ΧΑΙΡΕΤΕ

TERTIA INSCRIPTIO.

ΠΑΝΦΙΛΟΣ | | | | ΑΛΕΣΞΑΝΔΡΟΣ ΧΑΙΡΕΤΕ.

Pamphilus | | | | *Alexander*, *Avete*.

HUjus lapidis argumentum non plurimùm abludit à primo, in quo Alexander & Pamphilus suas partes agunt: Hìc sanè eadem nomina denuo comparent, quasi non Tryphænæ facultatibus, sed sepulcrali honori hæreditatis jure succederent. Succedunt certè in ordine Operis nostri: Unde accidit de Pamphili Alexandrique nominibus jam nonnulla declarata esse: utrique tamen quidpiam adjiciendum est; ΠΑΜΦΙΛΟΣ quippe constanter apud Antiquos per M scribitur, quod hìc per N. Quadratarius accusetur grammaticalis regulæ nescius, quà ante litteras B & P apud Latinos, atque æquivalentem Græcorum, Φ nunquam signari debere N, sed M, quamvis utraque eodem ferè modo pronuntietur. Curiosa est Alexandri nomenclatura addita littera C quasi ad majorem sonum sequentis Ξ cujus etiam exempla ex vett. Inscriptionibus & Nummis supra adduximus, *pag*. 230.

Inter duo illa vocabula ΠΑΝΦΙΛΟΣ & ΑΛΕΣΞΑΝΔΡΟΣ spatium aliquod est, in quo temporis injuria erasi conspiciuntur aliquot characteres, fortassis utriusque Juvenis conjunctio, ΚΑΙ.

ΧΑΙΡΕΤΕ: *Salvete* seu *Valete*. Sic Antiqui tum Græci tum Latini suis mortuis valedicebant: Non quòd eis salutem optarent, quibus nulla esse potest, sed ut ostenderent hàc formulà *se ab illis recedere ampliùs non videndis*: juxta Servium *ad l.V. Æneid.* Χαίρειν siquidem tria significat, gaudere, salvere, & valere: Primùm, salutantis est; secundum, improbantis; tertium, valedicentis, ut hic & passim in Inscriptionibus sepulcralibus. Illico ac cadaver in monumentum collocatum erat, reliquiis conditis, & omnibus solemni more peractis, pronuntiabatur novissimum illud vocabulum ILICET, quod cuique suam domum ire licere significabat. Ita Servius ad l. VI. *Æneid*. Ter deinde clamitabant qui requiem defunctis deprecabantur, *Vale*, *Vale*, *Vale*, *Nos te ordine*, *quo Natura permiserit*, *sequemur*; ut videre est in antiqua Inscriptione.

VALE ET SALVE
OPPIA Ɔ OPPIÆ FELICIS. *Cajæ*
NOS TE ORDINE QUO NATURA PERMISERIT, SEQUEMUR.
VALE MATER DULCISSIMA.

Hinc in Pallantis funere Æneas, *l. X. Æneid*.

Nos

Nos alias hinc ad lacrymas eadem horrida belli
Fata vocant. SALVE *æternùm mihi, maximè Palla,*
Æternumque VALE.

Hoc imitatus est Statius, *l. 3. Silv.*

Salve supremùm, Genitor, mitissime Patrum,
Æternùmque VALE.

Et Ausonius in amitæ suæ parentalibus, Epigram. 26.

Ergo commemorata AVE, *mœstumque vocata*
Pro genitrice, VALE.

Inscriptionem nullam suis sepulcris inscribere Sicyonios docet Pausanias, *l. 2.* sed defunctum suo tantùm nomine, omissa patris mentione appellatum, valere jubent, ut in hac nostra conspicitur. Ἐπίγραμμα δὲ ἄλλο μὲν γράφουσιν οὐδὲν, τὸ δὲ ὄνομα ἐφ᾽ ἑαυτοῦ καὶ οὐ πατρόθεν ὑπειπόντες κελεύουσι τὸν νεκρὸν χαίρειν. Cujus quidem formulæ non pauca supersunt inter schedas meas monumenta.

ΔΙΟΔΟΡΑ ΧΡΗΣΤΗ ΧΑΙΡΕ ΚΑΙ ΣΥΓΕ
ΜΗΝΟΔΟΤΗ ΧΡΗΣΤΗ ΚΑΙΡΕ.

Aliquando etiam adsunt Patrum nomina, quorum exempla aliquot hic transcripsimus.

ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΔΙΟΓΕΝΟΥC ΑΘΗΝΑΙΕ ΧΑΙΡΕ.
ΙΚΟΝΙΟΝΑΝ ΑΡΙΣΤΟΝΙΚΕ ΔΡΟΜΑΧΟΥ ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΙΣΣΑ ΑΘΗΝΑΙΕ ΧΡΙΕ ΧΡΗΣΤΗ ΧΑΙΡΕΤΕ ΧΑΙΡΕ. Hujus lapidis elementa quædam ita mutila sunt & corrupta, ut plura eruere non licuerit; ea porro suppleri posse spes non deest.

ΔΙΟΝΥΣΙΕ ΑΣΚΛΗΠΙΟΔΟΡΟΥ ΛΑΟΔΙΚΕΥ ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.
ΣΑΡΑΠΙΩΝ ΣΕΟΥΡΟΥ ΝΟΥΜΗΝ | | ΕΛΕΑΤΑ ΧΡΗΣΤΕ ΣΑΡΑΠΙΩΝΟC ΧΑΙΡΕ ΕΛΕΑΤΑ ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.
ΠΡΟΤΟΓΕΝΗ, ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΥΙΕ, ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.
ΠΡΟΕ ΡΑΕ | | | ΣΩΠΑΤΡ | | | ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.
ΑΝΤΙΟΧΕ ΜΑ. ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΛΑΟΔΙΚΕΥ, ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.

Præter inscriptam illam formulam, ipsa res seu cæremonia, Patavii superesse videtur in Professorum funeribus: Horum enim cadavera, præeuntibus Præsbyteris, & sequentibus Studiosis, deferuntur ad fores Gymnasii, ibique tribus vicibus è feretro attolluntur, tanquam ultimum AVE Scholis diceretur, priusquam decenti sepulturæ mandentur. Quod frequenter à decennio conspeximus, ab Episcopo Tomasi-

no,

no, *de gymnas. Patavino* adnotatum est, *p.* 229.

In tanta hujus lapidis obscuritate, conjicere nobis liceat PAMPHILUM & ALEXANDRUM hic pro Numinum more scalptos esse, scilicet Castoris & Pollucis, fratrum ΔΙΟΣΚΥΡΩΝ, imberbium, & pilam seu hastam puram tenentium.

> *Talis Amiclæi domitus Pollucis habenis,*
> *Cyllarus, & quorum Graii meminere Poetæ.*

Apud Virgilium, *l.* 3. *Georg.* Uterque equis gaudebat, quorum singulus singulum tenet, tametsi ut in aliis antiquis monumentis, frænorum habenarumque vestigia planè consumpta sint. Pellibus pro stragulis, & ut loquitur Lipsius, *palliis*, equi ornati sunt: Posterioribus temporibus, à Romanis deducto ab hominibus vocabulo, *equorum paludamenta*, & *saga* dicta sunt. Nonne quid simile à Plinio demonstratur, de Bucæphalo verba faciens, l. 8. c. 42. *Neminem hic alium quàm Alexandrum regio instructus ornatu recepit in sedem*. Plura ejusmodi exempla in utraque, Romana Columna, integerrima visuntur, ephippiorum origo: Germanis Dacisque planè carentibus.

De Tunica dictum est supra, *pag.*242. ut & de Cupresso, *p.*240. & angue, *p.*239. Ex his autem ultimum hunc lapidem, unà cum duobus prioribus, sepulcralem fuisse nullum nobis superest dubium: Tres omnes extra urbem collocatos, juxta Græcorum morem nullam sepulturam intra concedentium: Quod de Smyrnæis maximè Cicero commemorat, *pro Flacco*, his verbis: *Vellem tantùm habere otii ut possim recitare*, ψηφίσματα plebiscita *Smyrnæorum quæ fecerunt in Castritium mortuum, primùm quod in oppidum interferretur, quod aliis non conceditur*.

Ne inutiliter laborare videar, & longiori commentario lapides ad mollitudinem decoquere, ut fert adagium λίθον ἕψειν, *Manum de tabula*.

POST-

POSTSCRIPTVM,

REVERENDISSIMO PATRI

DE LA CHAIZE, &c.

AT *nondum : Iuvat enim ad jungere Fortunam mihi toties invisam , beneficum hìc suum testatam esse genium : Cùm enim extremo libelli folio typographi diligentiæ commisso iter Venetum suscepissem , accidit ut in eadem D. Marci platea deambulanti mihi occurrerit Græcus ille mercator priorum lapidum patronus , qui renovato venditionis sermone , tandem ita mecum pactus est , ut quadam constitutà pecuniæ summà , primum illico traderet , Tryphænæ scilicet monumentum , alterumque nempe Herois sacrificium quem vænalem in Dalmatiam deportaverat , post aliquot menses ad me reportaret . Neque in eo Fortuna conquiescere videtur , cùm spes mihi facta sit non exigua , tertium lapidem , Pamphili Alexandrique memoriam , cis paucos etiam menses ædibus meis ornamento futurum .*

FINIS.